

# ELŐPATAK

## GYÓGYFÜRDŐ.

Nagy mennyiségű rúdiumot tartalmazó víz. Természetes szénsavas (neuhelmi) fürdő. Kiválóan jó eredményre használható a gyomor, vese, hólyag és a méh krónikus bántalmánál, máj- és lépbetegségeknél, köszvény és csizmal, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fellépő betegségekben. A nagyvíri előpataki gyógyvíz orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kisegítő gyógyszerekkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyászati kezelés, massage, svédtoina, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat. Fürdő-ideje: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Fővár és Szepességgyógy, honnan állandó ócsóközlekedés van. Lakás, ellátás ócsó és választékos. Az elő- és utóidejében (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és szendiják fele fizetendő, lakások 50%-al ellátás is sokkal olcsóbb. **Az előpataki ásványvíz**, mely a szénsavdús, égvényes vasas víz között első helyet foglal el, mint gyógyezék, hánál is használható és **idősebb, kellenes ital** uszán nagy hasznát veszi, nagy kedvezésnek érve. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. **Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgató.**

# SZOBRÁNCZ

## GYÓGYFÜRDŐ Ungváryban.

Glaubersók, hideg, kénos, sóz víz. Gyomor- és májbetegségek magyar Karlsbadja. Fürdő-ideje: május 15-től szeptember 15-ig. Előideje: május 15-től június 1-ig. Utóideje: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30% áramgöngyvel a lakásoknál. Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimód biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbetegségeknél, máj- és vesebetegségeknél, elhízás, oldólag hat, májbetegségeknél, epehomok és epekövek oldólag hat. Vérátörlésnek, szélütések, hidegek, guttae, gutaie, robamoknál vértörő, felszívólag hat, csiszos és kőzetnyes bántalmánál e kör okozta erjedési termékekre, elakadásokra az izlekekben, azok oldására és kiűzésére hat. Kövérség, szívvelhajtás ellen, ezkorbetegségeknél, vesebetegségeknél, mint a cukor-, mint a fehérjékivárást gyorsan és kedvezően befolyásolja. Mint fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, izületi és csontbántalmakat, csontszűz kedvezően osztatja, törvénykór daganatokat, fekélyek ellen, méh és méh kórtól izadmányok, hasbártya izadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs idült bőrbetegségeket ellen hámulatos gyorsan hat. Vasúti állomás: az Alföldi és Pest felől jövőeknek Ungvár, a felvidék és illetve Kassa felől jövőeknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető. A víz otthon is sikerrel használható. Ár: egy nagy láda 40 üveg-ig 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasúton szállítási kedvezményben részesül. Megrendelések és utakozások: Szobráncz gyógyfürdő igazgatójának Szobráncz gyógyfürdő igazgató-irodájához. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgatója: Dr. Russay Gábor Lajos. A fürdő igazgatója.



# MARGIT-CRÉME

Margit-szappan 70 fillér.  
Margit-pouder 1 K 20 fill.

A főrangú hölgyek kedvenc széplő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összedíltásban rejlik, a bőr azonnal felfrissül és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémeket utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárított dobozt elfogni, mert csak ilyen készítményt vehet a készítő mindenemmel felelősséget. A Margit-crémek ártalmatlan, zsírtalan vegyítés készítmény, amely a külföldön általános feltűnést keltett. **Ára 1 kor.**

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerárban, illatsz- és drogua-üzletben.

### TECHNIKUM MITTWEIDA

Igazgató: A. HOLZT, tanár. (Szász Királyság.)  
Magyarországi technikai tanintézet elektro- és gépész-  
mérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon fel-  
szerelt elektrotechnikus és gépészeti laboratóriumok. Gyári  
tanuló-műhelyek. Legrégibb és legteljesebb intézet.  
Program stb. díjtalanul a titkárság által.

### Tátra-Virág völgy

a Tátra lábánál, szélétől és portól védett klimatikus gyógy-  
és nyaralóhely, vizgyógyintézettel Poprád város köz-  
vetlen közelében. Innen a Dobósi Jégbarlang legújabb  
dehéb útján érhető el. Omniaibus kúrákhoz minden vonat-  
hoz. Tátra: Hamedow, neurasthenia, vészegénység,  
sápkór, idegesség, gyomor- és bélbetegségeknek  
fürdőorvos Dr. Payer Ervin sebész-műtő Budapestől.  
**Allami hivatalnokok az elő- és utóidejében  
szobaárakból 50% engedményt élveznek.**  
Étkezés naponta a penzióban: reggel 2, délután 4 és  
este 2 fogás 5 korona. — Kívánatra prospektust küld.  
**Tátra-Virág völgy gondnoksága.**

### MARGIT

gyógyforrás — (Bereg megye.)  
a gyomor, belek, húgyhólyag a különösen a  
légszervek hurutos bántalmánál igen jó ha-  
tású még akkor is, ha vérsékes esete forog fenn.  
Megrendelhető: **EDESKUTY L.**-nál Budapeston  
és a forrás kezelőegységénél Munkácsán.

# Tátra-Gánóc

## gyógyfürdő

természetes szénsavdús for-  
rásával kitűnő gyógyhatású.  
Móltányos árak. Penzió. Ócsó, száraz szobák. Kitérő  
női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távirat,  
telefon, állandó esendőrés. Vasúti állomás. Gyors-  
vonatok feltétele megállóhelye június 15-iktől.  
**Állandó fürdőorvos Budapestről.**  
Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díj-  
talanul azonnal küld.  
**Fürdőgondnokság, Gánócfürdő.**

### Hall-fürdő. Felső-Ausztria.

Elsőrangú jodbromfürdő. Európa  
legrégibb és leggyógyhatósabb  
jódforrása. Ideje: május 1-től ok-  
tóber 1-ig. Felvilágosítást és pro-  
spektust küld Direktión der Lan-  
deskuranstalten Bad-Hall.  
Dr. Gerstel szanatóriuma egész éven át nyitva.

### IGLÓFÜRED

## GYÓGYFÜRDŐ

(Szepes megye)  
vasúti állomás; Igló. (Automobiljárát, Gyönyörű  
fekvésével, fenyvesekkel körülövezve, teljesen védett  
fekvésű hely. Elsőrendű viz-  
gyógyintézet az összes fizikai  
gyógyítási eljárásokra. Inha-  
latorium, szénsavas fürdők,  
fekvésárnyok, hízalókúra stb.  
Szórakozásokról gondoskodva.

### BADEN

Előkelő családi otthon, legszebb fek-  
vés, a főhercegi villák közelében,  
előkelő konyha. — Kert. — Villamos,  
vasúti megállóhely. — Helyközi telefon  
340. — Egész éven át nyitva. — Tulaj-  
donos: Kelly Mayer von Maybach.  
**PENSION MELANIE**  
Prospektust küldi Blockner J. hirdetője,  
1912-ben megnagyobbítva Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

# TOBELBAD

**GYÓGYFÜRDŐ-SZANATORIUM Graz mellett**  
Radikus gyógyforrások, ivó- és fürdővizek. — Diétás gyógy-  
kezelések, hideg- és soványító-kurák. — Nap- és légyfürdők,  
-Lahman kúrák- és az összes természetes gyógyvizek. — Gyom-  
or- és bélbeteg, rheumások, köszvényesek, légzőrendszeri,  
idegbetegségek évszázados gyógyhelye. — Egyéni gyógykezelés  
Dr. KURT LINWERT kiváló szakorvos vezetésével. — Mérsé-  
kelt árak, külön felszállások nélkül. — Magyar orvos, me-  
gnyar levelezés és prospektus. Sürgöny- és levélvétel: Tobelbad  
bei Graz. Megnyitott ápr. 15-én. Előidejében külön kedvezmény.

### VARASD-TÖPLITZ

## kénos gyógyforrás

(Horvát-ország).  
Vasút, posta-, telefon- és távirat-  
állomás. Új gyógyszálloda vil-  
lanyvilágítással, hírneves radio-  
actív tartalmú kénos hőforrás  
+ 58 C°. — Ajánlva: köszvény,  
csusz és ischias stb.-nél. Ivóku-  
rák makacs torok-, gége-, mell-,  
máj-, gyomor- és bélbántalmak-  
nál. — Elektromos massage. —  
Izszap-szénsavas és napfürdők. —  
Egész éven át nyitva. — Modern  
kényelem. — Új szállodák. —  
Mesés környék. — Katonazene. —  
Prospektust ingyen és bérmentve.  
**FÜRDŐORVOS: DR. LOCHERT J.**

### BADEN

Kiváló gyógyerejű kénforrások csusz,  
köszvény, ischias, izadmányok, benu-  
lás, neuralgia, görvélkór, borbajok, fény-  
mérgezés ellen. „Herzoghof” városi  
Fürdőszálloda. Elsőrangú ház. Inter-  
urban-telefon. Melegvíz, fénnyelző min-  
den szobában. Továbbá elsőrangú  
szállók, penziók, vendéglők, ét-  
termek. Fürdőideje egész éven át.  
Prospektust kívánatra ingyen küldetik.  
Felvilágosítás és prospektus **Blockner**  
J. hirdetőiroda útján is. Budapest,  
-ben 31,567 fürdővendég. IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám.

# PARÁD

## GYÓGYFÜRDŐ

Évad május 15-től szept. végéig.  
Károlyi Mihály gróf tulajdona, Hoves megyében, vastimező fürdők-  
kel és hideg vizgyógyintézettel, égvényes kénos ásványvíz, természetes  
arzen és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása ideg-, vér-, gyom-  
or- és májbetegségeknél, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, enyhe  
hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett  
szállodákban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kitérő élelmiszer  
méréselt árak mellett. A fővárd június hó 21-től augusztus 31-ig tart.  
Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva.  
Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva.  
Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen  
felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgató.  
Elő- és utóidejében a lakások 50%-kal olcsóbbak az állandó vendégeknek.



# VASÁRNAPI UJSÁG

35. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)  
SZERKESZTŐ: HOITSY PÁL.  
BUDAPEST, AUGUSZTUS 31.

Szerkesztési iroda: IV. Varmegye-utca 11. Egyes számú felirattal: Egészére — 20 korona. A «Világkrónika»-val Kétföldi előfizetéseket a postai meg-  
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. árá 40 fillér. feltételek: Felévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával határozott viteldij is csatolandó.  
Negyedévre — 5 korona. több.



A LEGELSŐ VADÁSZ: A KIRÁLY MOST ISMÉT VADÁSZIK AZ ISCHLI ERDŐKÉBEN.



# TAVASZI JÁTÉK

## REGÉNY. IRTA LAKATOS LÁSZLÓ

— Nem felelek nekik, — gondolta Henrik önelégülten. — Minek is felelnék? Úgysem szeretem őket. És nekik is jobb szegénykéknél, a míg így távolról sóvárognak. Ha mindennap látnának, ha naponta beszélhetnék velem, a kezemet megfoghatnák, ők is kiabándulnának. És a mi a fő, engem nem izgat a lélek nélküli játék. Nem szeretem őket a szívemmel. Üres kalandokra pedig nincs kedvem.

Ezután elalvás előtt nagy bensőséggel és jól-éső fájdalommal a sirra, Stefánia sírjára gondolt. Vajon mit szól majd a család, ha a síron azt a különös, csupa vörös szegfűből álló koszorút fogják megpillantani. Felírás nem lesz a koszorún. Ez talán nem illenék, mert hiszen egész életén át csak egyszer beszélt Stefániával, meg ezután (és valószínű, hogy ez volt az igazi ok) egy nap alatt nem készítenek felirásos szalagot. Henriknek pedig sírgövés volt a dolog. Már holnap reggel akarta kivinni a koszorút, hogy tavaszi érzéseinek nyomban csendes medret találjon. Még egy könyvet vett elő Henrik. Turgenyev Ivánnak «Tavaszi hullámok» című regényét. Ez veszedelmes könyv volt, mert szép érzelmes szerelmről szólt, olyanról, a milyent Henrik szokott átélni. De most mégis olvasott a könyvből, a minék különös oka volt. Henrik ugyanis most másodszor olvasta Turgenyevnek ezt a könyvét. Először tizenöt éves korában olvasta (akkor talán meg sem értette) és most különös és fájdalmas kéjt okozott neki, a mikor a «Tavaszi hullámok» olvasása közben arra gondolt, hogy ime már tiz esztendő, teljes tiz esztendő múlt el az első olvasás óta. Milyen öreg lett azóta. És milyen öreg lesz majd 25 év múlva, ötven éves korában. Akkor már talán nem is fog tudni szeretni. De igen! Fog tudni szeretni és akkor is a halott Stefániát fogja szeretni.

Másnap korán reggel maga ment le a virágos boltba. Henrik, a ki erre a napra feketébe öltözött, maga állította össze a csupa piros szegfűből való hatalmas koszorút és közben várta, hogy a virágosbolt tulajdonosnője (egy szép fiatal özvegyasszony, a ki minden vevőjével egyformán kedves volt) megkérdezi tőle, hogy mire való ez a furesa koszorú. Viszont a virágárusné diszkrét őhajtott lenni és így Henriknek nem csekély bánatára, nem kérdzett öle semmit.

A fiatal lovag még a maga számára egy sárga rózsát vett és ezután kihajtatott a sírkertbe. A mint a szép és szomorú helyre érkezett, Henrikből, a ki alapjában véve talán jó, bár túlságosan rajongó lélek volt, hirtelen elszállt minden póz és minden szenvedés. Egyszerű neves megindultsággal, minden önző és magára hazudott szerelem és szentimentalizmus nélkül siratta a leányt, a ki oly fiatalon, tavaszkor távozott az életből. Mint jó ember szána-kozott egy másik és fiatal ember taragédiáján és a két esztendő előtt a szemében rekedt könyvek most jöttevén hullottak Stefánia sírjára, a melyen tiszta fehér, görögös márvány emlékoszlop állott. Henrik letérdelt a sírnál és egy perczig arra gondolt, hogy még sem helyezi le a piros szegfűkoszorút, a melyről egy pillanattig úgy érezte, hogy hazugság. De aztán megint úgy érezte, hogy neki a halottat kell szeretnie. Már szerette is... A drága sirra helyezte a koszorút. Kivett belőle egy veres szegfűt, a maga megszokott sárga rózsáját kihúzta a kabátja gomblyukából, a sárga rózsát szárnál fogva a sír mellé a földre szúrta és a koszorúból vett veres szegfűt a kabátja gomblyukába tűzte. Imádkozni próbált, egy csókot nyomott a fehér márvány-oszlopra, oda, a hol aranyos betűkkel ez a név állott: Stefánia; a temető koldusai között alamizsnát osztott és eltávozott.

Elküldte a kocsit, a mely a sírkert kapuja előtt rá várakozott és gyalog indult be a városba. Egész úton át Stefániára gondolt és magára. Stefániát fogja ezután szeretni és csak őt. Ez jó lesz így, mert most majd szerethet is és mégsem fog szenvedni. A lelkét nem koptatja. Ez a szerelem nem koptatja a lelkét, de megőrzi, késő öregkorára is. Egy szomorú szerelem, a mi nem fáj — ez lesz az ő jövőendő élete.

Henrik most már nem félt a tavasztól. Már nem találta nyugtalanítótnak. Örült a tavasznak és mindennek örült. Csodálatos békeség költözött a lelkébe. Már megint ott volt a nagy folyó partján, mint tegnap, ez a nyugtalanító estén. Ismét látta a kicsiny, dévaj gyermekeket. De ez most már nem fájt neki és nem töltötte el vágyakkal:

— Nekem is van egy kicsiny lányom, — gondolta, — ez Stefánia. Ó az én lányom. Én már ötven esztendő vagyok és ő akkor is csak tizennyolcz marad és akkor a lányom lesz.

Henrik hirtelen igaz szülői gyengédséggel gondolt a halott Stefániára, a kivel csak egyszer beszélt életében.

Azután házaspárokat látott. — Én is házas vagyok, — gondolta most Henrik. — Özvegy férj vagyok. És örökkön hű leszek Stefániához.

Úgy érezte, hogy vele valami nagy és szép igazságtalanság esett meg. Még csak huszonöt éves és már özvegy. Úgy vette ezt a dolgot, mintha a sors mérte volna rá végzetként és maga magát bonczolgtatva, úgy járt a folyó partján, mint egy regényhős. Jöleső, csöndes, hullámos nyugtalanságban járkált.

— Jó napot, Henrik úr, — szólította meg hirtelen egy fiatal hölgy.

Henrik, a ki nagyon is önmagával volt elfoglalva, egy perczig mintha meg sem ösmerte volna a fiatal hölgyet, a ki karcsú volt, kedves és most már inkább bosszankodni, mintsem mulatni látszott Henriken, a ki szórakozottsága miatt nem ösmert rá. Henrik tévovázott, de azután a hölgynek különös, japános vágású szeme szívébe juttatta, hogy ki az, a ki őt köszöntötte.

— Csókolom a kezét, asszonyom! — mondta. Henrik megemelte a kalapját. A hölgy — karjával szép ivelő mozdulatot téve — a kezét Henrik szájához emelte. (Olyan hölgyek szoktak a férfiaknak így kezét adni, a kik megszokták, hogy a férfiak mindig kezét csókolnak nekik.) Henrik, az ügyes gavallér, csuklón kapta el a kezét és illedelmes csókot helyezett a szarvasbőr keztüre.

### II.

— Kezét csókolom és bocsánatot kérek, — köszönt meg egyszer Henrik.

— Bocsánatot kér? Ugy-e azért, hogy nem ösmert meg. Hát szép ez? Hát szabad ezt? — mondta a finom úrasszony és egy kicsit panaszosan nézett Henrikre.

A fiatalember most azt várta, hogy az asszony megkérdézi, hogy miért volt olyan szórakozott és mire gondolt az előbb. Henrik nem bánta volna ezt a kérdést, sőt egy fél perczig készülődött is rá. Így legalább elsőnek egy finom úrasszonnyal közölheti az ő szent titkát és ez nagyon szép lesz. Hanem az úrasszony nem ezt kérdezte. Az úrasszony mást kérdezett. Ezt:

— Mondja kérem, Henrik úr, miért nem volt már egy esztendőre nálunk?

Henriknek csak most jutott eszébe, hogy valóban már egy esztendőre nem látogatta meg Ágota asszony házát. Hogy miért, maga sem tudta. De mert mondania kellett valamit és azt csak nem mondhatta, hogy azért nem volt náluk, mert egyszerűen megelégedkezett róluk

(Ágota most az ifjú tavaszi nap szelid sütésében különösen szép volt), Henrik titokzatos arczczal csak ennyit mondott:

— Valami okom volt rá.  
— Megbántottam magát?  
— Nem.  
— Talán a férjem?  
— Az sem!  
— Nagyon el volt foglalva?  
— Igen. De nem azért nem jöttem.  
— Hát miért nem?  
— Azt nem mondhatom meg, asszonyom!

Most már együtt sétáltak a folyó partján, az elegáns paloták tövében, Henrik és Ágota. Egy-más szemébe néztek és érdeklődve beszélgettek, mint olyan férfi és nő, a ki már régóta nem látta egymást, a kikkel közben történhetett valami és a kik közül az egyik talán érdekes, rejtjelmes dolgot tartogathat a másik számára.

— Hát mondja meg, Henrik, miért kerülte a házunkat? — könyörgött az asszony, a ki e perczben valóban csak attól félt, hogy vagy ő, vagy a férje talán megsértették a nőiesen érzékeny Henriket.

Henrik az asszony szemébe nézett: — Ne kérdezze ezt tőlem asszonyom. Mert ha megmondanám, akkor ön nem fogadhatna többé a házában.

Henrik ügyesen mondhatta ezt a frázist, a mit most eszelt ki. Mivelhogy gyakorlott volt a hölgyekkel való bensőbb beszélgetésben, lehet, hogy a hangját is könnyűszerrel megágygathatta. Az asszony mindenesetre gondolatot valamit, mert a szeme alatt erősen elvörösödött. Azután csak ennyit szólt:

— Ha azt hiszi, hogy akkor nem fogadhatnám többé, akkor inkább ne mondja meg Henrik, mert én azt akarom, hogy maga járjon hozzánk.

Henrik néma köszönet gyanánt egy perczre a szívére tette a balkezét.

— De azért, — folytatta az asszony, — ha talán mégis megmondhatná.

Henrik, a ki látta, hogy abból a mondatból, a mit az előbb valóban csak jobb híján mondott, mi minden fejlődhetik, tovább játszotta a szerepét.

— Asszonyom, — mondta, — ha úgy parancsolja, e sok nép láttára ebbe a nagy folyóba ugrom. De azt ne kérdezze tőlem. Nem mondhatnám meg mostan és azt hiszem, hogy nem is mondhatom meg sohasem.

Ágota kezében megremegett a kis ezüstgombos napernyő. Azt indítványozta, hogy a folyó partjáról menjenek be a belső város szép, keskeny, régies utcái közé. Odafordultak. Henrik magános és gyötrelmes éjszakáin, a mikor nehéz küzdelmeket vívott az örökké nyugtalan szívével, gyakran járt a belső város öreg és tiszteletreméltó házai között. Ilyenkor a városnak ez a része csöndes volt és setét. Éjszaka mindenki aludt és pihent az előkelő városnegyedben, csak a házak voltak ébren és éltek. A fehér kőparkányok, a csipkézett körkérek, a bársonyfüggönyös ablakok czirádái ilyenkor egymással beszéltek. Siratták a menyasszonyt, a ki falaik közt meghalt és aggódva gondoltak a rőt grófra, a ki minden földi boldogságát a lovak hátára kötötte, a melyek az epsomi versenyen futottak. És azokivül mind ösmerték Henriket, a ki holdvilágos, de egészen vaksötét éjszakákon is velök osztotta meg fiatal életének szünetlen bánatait. Henrik a léptein, az elmélázó lassú éjszakai járásának a halk kopogásán át beszélt ezekkel a házakkal. Most is erre gondolt Henrik, a szíve egy perczre jó lett. Eszébe jutott, hogy máris elárulta a halott Stefániát. Azután, mert alapjában véve rendes ember volt, arra gondolt, hogy gazság a mit művel, gazság egy derék embernek szép

feleségét szavakkal bolondítani, épen csak azért, mert az embernek valamiről beszélnie kell, ha hölgygel sétál.

De most dél volt. Most a házak, e köből való bagolymadarak aludtak és a szűk utcák üres és sétáló emberekkel voltak tele. Ágota asszony Henrikkel megállt egy csemegekereskedés előtt.

— Nézze csak, — mondta és egy citromhoz hasonlatos nagy gyümölcsre mutatott — ez egy indiai gyümölcs. Az angolok reggelire szokták enni.

— Igen, — mondta Henrik.  
— Henrik, szereti maga az angolokat?  
— Igen. Szeretem őket, mert annyira különböznek tőlem. Szeretem őket, mint egy szép asszonyt, a kit sohasem érhetek el.

Ágota asszony elpirult, pedig Henrik most megint nem arra gondolt. Csak több és csak az asszony pirulásából jött rá szavainak önkéntelen értelmére.

— Mindig olyan akartam lenni, mint egy angol ember, — folytatta Henrik. — Szilárd, tiszta, áhitatos. E helyett nyugtalan vagyok, változékony, könnyen befolyásolható.

Henrik most a halott Stefániára gondolt és hirtelen megint tett szavaihoz:

— De ezentúl mindenképen angol leszek. Szilárd, jellemes.

— Ez talán sikerülni is fog magának, Henrik. Én azt hiszem, hogy igen. Az ember sosem ösméri magát és én úgy látom, hogy magában igenis sok angol jellemvonás van.

— Maga nagyon kegyes, asszonyom. Még két percz sem múlt el és a hogyan tovább sétáltak, Ágota egy angol regényről kezdett beszélni, a mit nemrég olvasott.

— Nagyon szép volt, — mondta, — bár egy kicsit hőbortos. Egy fiatal lordról van benne szó, a ki harmincz esztendeig szeret egy asszonyt, a nélkül, hogy ezt egyszer is bevallani memé neki.

Ágota elpirult és Henrik megérezte, hogy itt baj van. Ő okozta a bajt és ebből nehéz lesz szabadulni. Megint az elveire gondolt, arra, hogy többé nem viszi a szívét játékba, vak és siket lesz a tavasz számára. Stefániára gondolt, a halott és nyugodt szerelmére, az asszonynak pedig nem felelt semmit.

— Magának nem tetszik az az angol lord.  
— De igen, — felelte kissé kelletlenül Henrik. — Tetszik, bár ő lordsága nem egyéb közhatalom plágiumánál. Azelőtt Franciaországban élt és úgy hívták, hogy: Cyrano de Bergerac.

— Az nem baj, — szólt az asszony egész lelkesedve — és azonfelül van a regényben egy új dolog is. Az nagyon szép. A fiatal lord mindennap névtelenül egy ibolyacsokrot küldött az asszonynak.

— A névtelen ibolyacsokor valóban új motívum.

— Ne gúnyolódjék, Henrik. Maga szereti a czinikusait játszani, pedig valójában nem az. Én tudom.

— Na és a kedves férje hogy van, mit csinál, de régen nem láttam?  
Ágota érezte, hogy most neki is ilyen hangon kell felelnie.

— Sándor nagyon jól van és én is nagyon jól vagyok vele.

— Igen, maguk kitűnő házasságot élhetnek, — szólt Henrik és arra gondolt, hogy ez az asszony bizonyos hű, derék és kitűnő feleség volt.

— Maga sosem fog megnősülni, Henrik?  
— Sosem, — mondta erős meggyőződéssel Henrik, a ki e perczben ismét Stefániára gondolt.

De Ágota ezt ismét félreértette. Mélyen a Henrik szemébe nézett, majd hirtelen benső ösztönből elkapta a fejét.

— Hát nem mondja meg, Henrik?  
— Mit, asszonyom? Mit parancsol?  
— Azt, hogy miért kerül engem... miniket... már egy esztendő óta...

Henriknek most nagy kedve lett volna leleplezni a játékot. Szerette volna megmondani, hogy csak azért nem járt Ágotáékhoz, mert nem is gondolt rájuk. Mert egy évig az eszébe se jutottak. De ezt nem mondhatta meg. Ez gorombaság lett volna és egy kicsit, de csak egy egészen kicsit most már őt is izgatta a játék.

— Nem mondhatom meg asszonyom... Az egész egy semmiség és... még sem... ön nem fogadhatna többé...  
— Irja meg levélben.  
— Azt sem lehet.  
— Névtelenül?  
— Névtelenül?... És talán egy ibolyacsokrot is mellékeljek a levélhez? — dévajkodott Henrik.

— Az asszony most úgy érezte, hogy Henrikből mindent kicsikart, a mit csak akart. És mivel ő egy pillanattig sem gondolt arra, hogy a férjéhez komolyan rossz legyen, mivel hogy ő is csak épen ártatlan tavaszi játéokra vágyott, most már kezdett hideg, ártózkodó lenni. A családjáról beszélt, majd egészen közömbös dolgokról. A szegény Henrik, a kit csak az elérhetetlen dolgok izgattak, viszont most lett nyugtalan. Igen burkolatlan bár, de most már ő kezdett szerelmi dolgokat pedzeni. Egyszer meg is kérdezte:

— Mit adna érte, ha megmondanám a titkot... Azt, hogy miért nem mentem magukhoz...  
— Semmit sem adnék érte, — mondta az asszony. — És ne is mondja meg.

## TÁTRAI EMLÉK.

Fenyők között indúltam,  
Gyönyörű magas szálkák,  
De följebb, följebb: törpék,  
Vagy magánosok, árvak.

És följebb, följebb érve  
Fokontát fogy az élet.  
Én itt már száklarétan  
Fázódva mendéglek.

Egy darabig a visszhang  
Még csak felel szavamra.  
De aztán bús, magános  
Mély csönd borul utamra.

A magas hómezőkön  
Szomorún álldogálok.  
A visszatérés — lejtő,  
A túlsó oldal — árok.

Petri Mór.

## BOGARAK BIRODALMA.

— Nyári emlék. —

A tó fölött sugárzó reggel.  
A láthatáron kék hegyekkel  
Lébegek, könnyű fellegek  
Fehér csapatja enyereg.  
A habokon inogva, játszva  
Reszket ragyogó víz-barázda;  
É fodros-ivű fénypaták  
Suhánodó csónakok nyomán kél,  
A melyen idehoztaltek.

A túlpart innen szebb, fehérebb.  
Aranyos párázatban ébred  
A harmatos, füves nyug-ágyrul  
Borús lármaja halkra lágyl  
S úgy zsong át, mint távol zene...  
— De jó, hogy átszöktünk ide.

Zeng a mező napfénybe, dalba...  
Ez a bogarak birodalma;  
A suhogó cserjék alatt  
Bolondos tücskök muzsikálnak  
És szitakötők szállanak,  
Neszt hord a lengő falevél,  
Minden cziprel, zúmmög, zenél,  
Komolyan ülnek lágy fűszálon  
A csipős szunyog-nénikék,  
Czikáz a karcsú lábú szöcske,  
Méhet himporral vár a rét;  
Reszkető hálót, csillogót  
Himbálva, fűgén sző a pók,  
Mosolygó arczod meglegyinti  
Egy színes, könnyed pille-szárny:  
Ne üzd el, óh ne hessegesd el,

Bohó! virágnak néz talán...  
Viadalt ví az út porában  
Hős czinezer két szarvasbogárral  
S egy vad-mályván párijára vár  
A piczi katicza-bogár...

Idehoztaltek kicsi párom,  
Aranyos, bájos bogaram.  
Merre szemed lát: nimesen ember,  
Csupa, csupa bogárka van.  
Itt összebujhatunk nyugodtan,  
Megbonthatod selymes hajad,  
Ha csókolak: nem látja senki,  
Csak a bolondos bogarak,  
A kik nyomunkba karikáznak  
S elmondják a darázs- királynak,  
A — mennyország felé...

Hogy a nyár édes reggelén  
Két ismeretlen földi lény,  
Egy ifju lány s egy ifju ember  
Országukon átvándorolt  
— Madár se volt, bogár se volt —  
De úgy viseltek magukat,  
Mint a szerelmes bogarak,  
Enyelgve, játszva kergetőztek,  
Zajuk fölverte a mezőket,  
Visszhangos lett a völgyi árny,  
Fáradt pillékként megpihentek  
Vadrózsás dombok oldalán,  
Meglopták egymás ajka mézét,  
Mint virágét a fűgő méh,  
Sugárba, fénybe magmerültek,  
S láthatlan szárnyon elrepültek  
A — mennyország felé...

Endrődi Béla.

## A LEGELSŐ VADÁSZ.

Ferencz József király, ha Isten élteti, két év múlva szép jubileumát éri meg. Akkor lesz hetven éve, hogy először volt része a vadászat gyönyörűségében. Jól készül reá. Néhány évi kénytelen tartózkodás után nagy kedvvel és szerencsével vadászgat most Ischiben; ugyanott, hol hatvannyolcz évvel ezelőtt első vadászszákmányát ejtette: egy zergebakot. Alig múlik el nap, hogy puskával a kezében fel ne keresné a rengeteget, kocsin, gyalog, vagy erős hafingli ponyjának hátán követve a nemes vad nyomát. A gödöllei vadászterületén kívül, hol kilencz évvel ezelőtt vadászott utoljára, legjobban az ischli területét szereti, mely a 497 ezer hektárnyi salzkammerguti udvari vadászterület középpontján van. Imeri annak minden zegét-zugát s ezekre megy a nagy vad száma, melyet ott ejtett el; ott lőtte tíz évvel ezelőtt a kétezredik zergét is.

A puskát voltaképpen már régebben, tizenegyes éves kora óta kezeli. Akkor talált először fekétebe egy salzburgi czéllövésen. Négy évvel utóbb már azt mondotta, hogy vadászni is akar atyjának és nagybátyjának, Lajos főhercegnek salzkammerguti erdeiben. A nevelői meg a tanítói ellenkeztek, de anyja, Zsófia főhercegnő pártját fogta. Csak hadd vadászszék a gyermek, — mondotta. Bátorlelkű anyja volt s nem féltette okatlanul, bár végnélkül szerette elsőszülött fiát. Egyszer, mikor hírül vitték neki, hogy Ferencz József főherceget levetette a tüzes lóva, azt felelte a magukból kikelt udvari embereknek: «No, ha a Franczi leesett, majd csak föl is kel.»

Egy évvel ischli vadászszá avatása után, 1846 június havában esett meg Ferencz József főherceg első magyarországi vadászkirándulása. Gimnáziumi tanulmányait fejezte be épen, s atyjával, Frigyes Lajos porosz herceggel, meg néhány barátjával a Fertő vidékére ment. Útközben történt vele ez a följegyzésre méltó epizód. Hainburg és Fischamend között egy falatozó magyar társaságot találtak: azt a jászkún küldöttséget, mely Balajthy jászkun kapitány vezetésével Bécsbe igyekezett a király elé, valami határigazítás érdekében. Ferencz József főherceg odament Balajthyhoz és egy korty vizet kért tőle. A jászkún kapitány, ki nem ösmerte fel sem

őt, sem a kísérőit, jóízűen azt felelte, hogy vizet nem hordanak magukkal, mert annyit, a mennyi a magyarnak mosdani kell, mindenütt találnak, egyébként pedig nem élnek vele. A felelet nagyon meglepett a bécsieknek s rövid idő múlva együtt poharozott az egész társaság a magyar deputációval. A kuncokat nem sürgette nagyon a dolguk, mert szívesen elfogadták a meghívást egy kis vadászatra. Ekkor már megtudták, hogy milyen előkelő vadásztársak közé keveredtek. A mulatság végetértel aztán együtt indultak el Bécsbe, és mi sem természetesebb, mint az, hogy Ferdinánd király tüstént fogadta a magyarokat. Két hét múlva pedig Balajthy levelet kapott Ferencz József főhercegtől, ki tudtára adta, hogy a határkiigazítás dolgában legközelebb kedvező végzést várhatnak.

Az uralkodási gond két évvel a fertői kaland után, az olmützi trónfoglалás napján, szinte váratlanul szakadt reá a tizennyolcz éves főhercegre. És az ifjú uralkodó először keresett és lelt ekkor nem pusztá szórakozást, hanem vizsgálatát is a vadászatban. Az olmützi erdőben vadászott előbb, majd, az ötvenes évek elején, lassan-lassan megismerkedett nagy vadászterületeivel, melyeknek gazdagság dolgában kevés párja van a világon. Ott van a neubergi terület, mely egymaga hetvenezer hektár; aztán Eisenerz-Radmar huszonháromezer hektárnyi vadászterülettel, melynél gazdagabb terület talán nincs is egész Európában. Nem is csoda; mikor Ferencz József király először vonult fái alá, harmadfélszáz év óta nem vadásztak Eisenerzben. Ezek az ausztriai nyílt vadászterületek. Nem áll utolsó helyen a lainzi vadaskert sem, mely az asperni és laxenburgi területekkel együtt véve megüti a harmincegyezer hektárt. Magyarországon a gödöllői vadászterület régi kedves tartózkodóhelye a királynak. Sokszor töltötte itt, legutóbbi betegeskedéséig, magyar urak társaságában a vadászkedvét. Gödöllőnek híres az apróvad-állománya, de a fővadja sem utolsó, a vaddisznója meg elsőrendű, s nevezetesség gyanánt jegyezték fel a Bécsben vezetett udvari vadászkrónikába, hogy a király 1902. évi rövid gödöllői tartózkodása alatt tizenhárom hatalmas vaddisznót lőtt.

Ferencz József király most is az, a mi ifjúkorában volt: igazi vadász, ki minden vadász-

erénnyel ékes. Ha magára ölti vadászruháját, igényeiben maga a spártai egyszerűség; szigorú önmagával szemben, nem néz fáradságra, rosz időre, még viharra sem. Az ischli vadászkirándulásairól mostanában napról-napra érkező jelentésekből is látjuk, hogy 83 éves kora ellenére sokkal edzettebb még, mint akárhány ifjú vadász. De nemcsak edzett, hanem egyébként is elsőrendű a vadászat nemes mesteriségében. 1874-ben, mikor II. Sándor császár látogatására Oroszországban járt, nyolczvan lépésnyi távolságból mesteri lövéssel ölt meg egy medvét; golyója épen a két halántékán hatolt át a hatalmas állatnak. Az orosz urak nem győztek csodálni benne a biztos kezű vadászt.

Az 1900. évi párisi világiállítás magyar vadászati osztályán volt egy hiteles kimutatás Ferencz József királynak 1848-tól 1899-ig elért vadászeredményeiről. E szerint a király az ötvenegyes éves időszakban 48,345 vadat hozott terítékre, közte 1190 szarvasbikát, 1313 szarvasstehenet, 204 dámvadot, 441 őzet, 1939 zergét, 1356 vaddisznót, 7249 nyulat, 224 rókat, 711 fajdkakast és foglyot, 16,970 fácánt, 896 szalonkát, 8321 ragadozómadarat és 4784 különböző vadat. Más és újabb összeállítás szerint uralkodásának egész ideje alatt körülbelül 60,000 vadat lőtt, magyarországi és ausztriai vadászterületein pedig uralkodásának ideje alatt összesen 1,780,220 darab hasznos és 2,285,380 kártékony vad került terítékre. Nevezetes vadász emlékei közt van feljegyezve a többi közt az a gödöllői szerencsés lövése, mely egy páratlanul szép huszas szarvasbikát terített le 1870 szeptember 18-án. 1874 április 28-ikán életének legnagyobb fajdvadász-eredményét érte el: hat fajdkakast ejtett el egy nap. 1900 július 20-ikán egy állason nyolcz szarvas és négy zergebakot ejtett el Salzkammergutban a Grünbergen. 1869-ben egy vadkecskéket, 1881-ben egy vadkecskét lőtt s ez volt a két utolsó példány, melyet e kivesző állatfajból osztrák területen láttak.

A vadászat bizony egyszerű mulatságnál és szórakozásnál sokkal több volt Ferencz József királynak. Ő maga mondta tizenöt évvel ezelőtt, mikor Ferencz Ferdinánd trónörökös az osztrák lövészek élén hódolt előtte félszázados uralkodói jubileuma alkalmából. «A vadászat nekem a béke, az erő és az öröm forrása volt.»

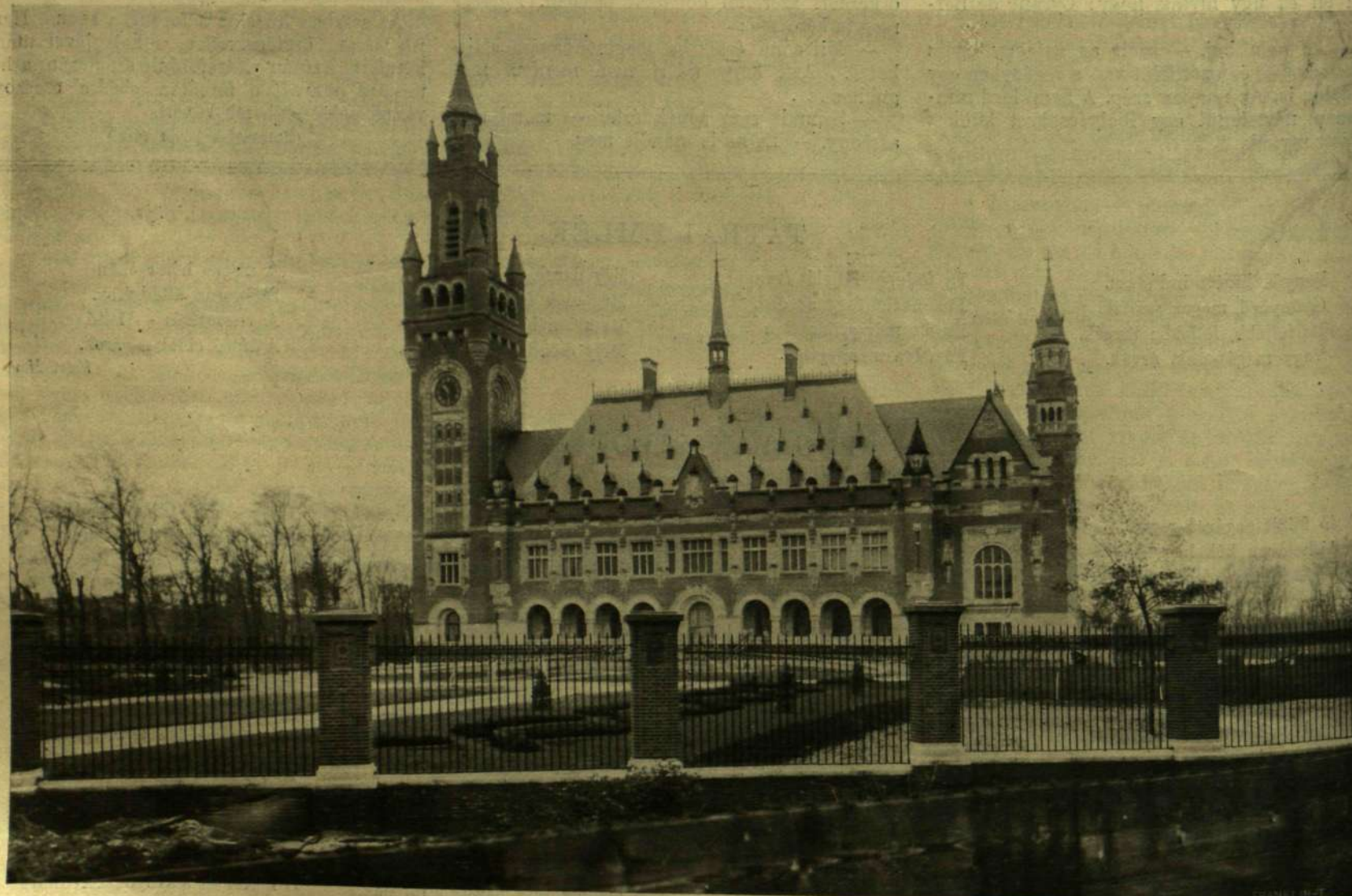


CSERNACH JÁNOS ELŐSZÖR VETT RÉSZT MINT HERCEGPRIMÁS A KÖRMENETBEN.



A SZENT JOBB KÖRÜLHORDOZÁSA.

SZENT-ISTVÁN-NAPI KÖRMENET BUDAPESTEN. — Jelly Gyula félvétele.



A HÁGAI BÉKEPALOTA, MELYET CARNEGIE ADOMÁNYÁBÓL ÉPÍTETTERK ÉS MOST AVATTAK FEL.

## ESTE VAN.

ELBESZÉLÉS. IRTA BÁRSONY ISTVÁN.

Estefelé megjött a gazdasági őrök az aratóktól, a hová Kándó kasznár úr küldte volt ki lőháton, a Mák-major tájékára. A lova izadt volt, ő maga meg poros, mint az út közepén fűdő veréb. Meleg volt aznap; délben lehetett negyven fok; Jurics Gyula oda se nézett annak, sok esztendőn át megszokta, hogy nyáron félig megsüljön, télen pedig az isten hidege vegye meg. Egy kicsit leverte magáról lovagló ostarával a finom homokot; a csizmáját is megtisztogatta, olyanformán, hogy közeje rugdosta a körülötte levő sűrű papsajt-nak. Lovát a kis kocsisra bízta, hogy jártassa meg, dörzsölgesse meg s abrakot adjon neki. Azután elakart lépni az udvarból; — de a kasznári ház folyosójáról rászólt valaki:

— No, Jurics, maga tán megint nem vacsorázik idehaza?

Az őrök odafordult s megemelte a kalapját. Félfoldra vágott, elől lehajtott szélű, a tetején benyomkodott ócska jószág volt az; — csak a szépen kunkorodó tűzoktolt volt rajta újonatú, minthogy ép ma találta az egyik marokverőleány, a ki azután kedveskedett vele az «úrfinak».

— Jó estét kívánok kasznár úr; mindent rendben találtam odakint; az egész tábla le van aratva a Mák-majorban. Én meg most elnézek egy kicsit a postára, minthogy levelet várok.

— Hm, hm! — dünyögte a kasznár és az ajkára harapott. — A postát meghozták már, azóta semmi sem jöhetett; de ha úgy tetszik, ha úgy gondolja... hát csak szerencsével járjon.

Ebben a szerencse kívánásban volt valami, a mi az őröknek az arcába kergette a vért. De nem árulta el, hogy magába fojt valamit. Másra terelte a beszédet.

— Odakint ittam egy pohár friss tejet a majorban; nem kell egyéb — mondta és újra köszönt, búcsúzásként.

A kasznár megint csak ennyit felelt: hm, hm! Jurics pedig megkérdezte: Nem parancsol valamit kasznár úr?

Kándó legyintett. Én? — dehogyan! Semmitsem. Holnap ott folytatjuk, a hol ma elhagytuk. Átmenyünk a másik nagy táblára, punktum. Iszen a sorrendet már elintéztük.

Az őrök harmadszor is megbillentette a kalapját s már menetközben mondta: jóéjszakát kívánok.

— Adj'isten, adj'isten! — ismételte a kasznár, és elkezdte a pipáját belevenni a tenyerébe, mint mindig, a mikor rágyújtani készült; azután a fogára kapta a csutorát, belefújt, szipakolt rajta néhányat; a dohányzacskót kirántotta a zsebéből, azt is a tenyeréhez ütögette; végül pedig hosszadalmasan, szórakoztatóan, bosszúsan kezdte megtömögetni szűzdohánnyal a kupakos gondúzt.

Nagyon bántotta, hogy sehogysem áll kötélnék az őrök, pedig maholnap rákerül már a sor, hogy kinevezék ispánnak. Épen tizenkét esztendeje van ilyen őrökorsóban és nincs idősebb kollégája az egész nagy uradalomban sem. Milyen jó volna Fáninak! hogy neki adná kézzel-lábbal!

Jurics pedig épen ugyanekkor érzett hidegborzongást ugyanerre a gondolatra. Hisz vannak kellett volna lennie, hogy ne lássa az apró fortélyokat, a melyekkel a kasznár urék édesgetni próbálták; azt is kitalálhatta, hogy miért. Szegény jó harminczkét esztendő Fánijokat szerették volna mindenáron a nyakába varrni; ezt az örökké sóhajtozó, nyögőcsélő penészvirágot, a ki alig remélhetett már pillangót, hát beérte volna valami mogorva pók is, csak legalább az venné észre és fonná köréje a hálóját.

Rettenő volt az a tudat az őröknek, a ki különben is úgy megszokta az agglégénységet, hogy a szent házasságra egyáltalában nem szívesen gondolt. Pedig ha mégis kinevezik, e nélkül el nem lehet, jól tudta. — Az olyan elhagyott, félreeső, pusztaság helyeken, ahova a kezdő tiszteket dobálják, csak feleség állhatja ki sokáig; más asszonyféle onnan megszökik. A feleség elvégre joggal reméli, hogy

majd lesz idővel másképen is; — addig pedig eltartanak a mézes esztendők, csendben-békeségben, házi foglalkozás közt, aminek így, párosan, más az értelme, czélja, értéke, mint ha holmi gazdaasszony unalmaskodik vele, a ki magának lop, ha lehet; ha meg nem lehet, akkor másfelé kívánczik mihamarabb, szabadabb, tisztességesebb világba, a hol nem néznek úgy az ember körmére.

Annai bizonyos, hogy Kándó Fáni lett volna az utolsó, a kit Jurics Gyula a maga párjának kívánt s épen azért szökött a bizalmas vacsorák elől, a mikor napi munka végeztével elülögöltek a kasznárék az asztal mellett és kaszinóztak. Kándó régi adomákat újított fel és sokat beszélt arról, hogy miért nem lett belőle inspektor, mert bizonyosan az lett volna már régóta, ha hízkelni tudott volna, de nem tudott; azt ellhanggatta, hogy számolni nem tudott és a kalkulusaiban több hibát lenni a hibás, mint a hibátlan. Fánika pedig néha zongorázott és énekel is hozzá. Jurics azon esodálkozott olyankor, hogy is nem reped meg a zongora ettől a fájdalmas rikácsolástól. Lesütötte a szemét kinyában, a mit Fánika meghatottságnak hitt és még jobban akarván fokozni a hatást, üvöltött, mintha nyúznák.

Az utolsó akkordok után csend, borzalmas csend szökött következőre. A jó szülők csakugyan meglehettek hatva; vagy tán nagyon megszokták már az esetet és nem is tudták, mi történt. Anyus kötött, mint rendszeren, apus szipakolt, fújta-szitta a pipát, mint rendszeren, Juricsnak kellett volna az igazi közönséget képviselnie, a mely jutalmaz, tapsol, dicser, lelkesedik. De Jurics hidegverítéssel a homlokán vonaglott befelé és mukkanni sem birt. Attól rettegett, hogy Fánika egyszer megfeledekzik és a nyakába omlik; akkor pedig őt semmi sem menti meg az elájulástól. Ordítani és futni szeretett volna, ha csak rá is gondolt. A kerek világért sem maradt volna egyedül Fánikával; pedig az ilyen vacsora után következő esthangulatok idők nagyon alkalmasak lehetnek a kerti sétákra, a mikor a virágillattól is részegszik az ember; — és ilyen czélzások néha történtek.

Mindebből nem kért Jurics; inkább koplalt; azt hazudta, hogy már evett itt vagy ott; — inkább bebottolt a koresmába és adatott magának egy kis rántottát, egy darab szalonnával. Legalább szabadnak érezte így magát; elmehegett oda, a hová vágott. De ugyan hová vágthatott volna ebben az isten háta mögött levő kis faluban, a hol a jegyző meg a tanító kívül bizony nem volt intelligensfajta ember. (A pap külön valami, azzal Jurics nem tudott mit kezdeni; már azért sem, mert óhatatlan volt nála, hogy egy-egy megszokott káromkodás ki ne csúszkál a száján s a pap ezt nem szerette.)

Pedig mégis volt valaki a faluban, a kihez Jurics ószintén vágott. Ott lakott a Könyök-utca könyökén, sarokházban, a melynek az egyik oldala már nem is utcára nézett, hanem csak olyan «köz»-re, a melyen gyalogcsévény vitt át, szekértől nélkül. Ember arra ritkán járt. Ott már a külsőségek kezdődtek. A postamester itt tartotta a hivatalát.

Hosszú haja volt a postamesternek; szép sötét haja, a mely közt mindig volt valami virág, ha csak egy szálcacska is; kora tavaszszal ibolya, azután gyöngyvirág, azután orgonavirág, azután akácvirág, azután rózsabimbó, a hogy sorjában következtek, nyiladoztak. Most már a tízes szegfűk voltak soron. Rendes, tiszta, kellemes «fehércseléd» volt tudniillik a postamester; olyan harminczas, — de asszony, nem leány. Még pedig elvált asszony, a kit az élet megpróbált és a ki valami magas pártfogással bevezett ebbe a csöndes révbé, a hol nem tudtak róla s a hol élhetett napról-napra szerényen, a hogy kis fizetése engedte. Mindig egyformán, nagyon egyszerűen öltözködött; ugyanaz a sötét szoknya, — vagy legalább is egészen egyszínű, egyforma, —

meg az időjárásához képest vékonyabb vagy vastagabb blúz volt rajta; néha, nagy nyáron, fehér is; minden asszonyos kis kacérsága abban a hajába tűzött virágban nyilvánult; meg abban, hogy a blúzái balvállára szeretett szalagesokrot tűzni, vagy varrni, a mely olyan-nak tetszett ott, mintha odaszállott lepke volna. A hogy a levegő mozdult körülötte, úgy libbent a szalag vége is; az ember leshette, nézhette: na most mindjárt elszáll onnan. De csak nem szállott el, hanem meglibbent újra meg újra és elevenkedett a postamester vállán.

Ide szokott ellátogatni Jurics, és ha eleinte csakugyan leveleiért jött is, később már csak ürügy volt a levél. Hisz' azt, ha volt, felvitte a postás-cseléd a kasznári irodába az ócska börtáskában.

Az őröknek nagyon tetszett az a virággal díszes sötét haj, meg a lepkés vállszalag, meg az az üde, bár kissé szomorú, eleltűnődő asszony maga is; a kinek jószágos meleg tekintete olyan beszédes volt; épen csak hogy az őrök nem igen értette az ilyen néma beszédet. Hol is tanulta volna? Itt nem volt rejtelmes semmisen; minden világos, hangos, őszinte volt; az emberek nem gondoltak többet és mást, mint a mit azután mindjárt el is mondtak. Itt nem ösmerték a divatot sem minő formájában sem; az egyszerű népnek nincs divatja, csak állandó viselete, a melytől nincs oka eltérni; a postamester megtarthatta az ő szokott vállcsokrát, a mely nélkül már el sem tudták képzelni az emberek.

Jurics tréfásan kérdezte egyszer, de komolyan és nem minden titkos fájdalom nélkül gondolta, hogy vajon nem valakinek a kedvéért, vagy legalább is valakinek az emlékére van-e ott az a szalagpillangó? A postamester elpirult és úgy tett, mintha nem hallotta volna, s Jurics pedig röstelte, vagy nem merte újra kérdezni.

Néha valami könyvet vitt a postamesternek; régi regényt, a mit ő is kölcsön kapott, de nem adott vissza. Ki ad vissza könyvet? Tovább szokás azt adni. Legfeljebb ha az igazi tulajdonos maga is kölcsönkéri egyszer a tizedik kéz-ből s aztán megtartja, mint jogos jószágát.

Maga sem tudta, miért vágyódik úgy, annak a kissé lesült, de azért finom arcnak a látására; hisz néha még csak nem is beszélgettek; az őrök dolgok nem nagyon érdeksek; különben is szűkszavú volt. Az asszony meg soha egy szóval sem buzdította, nem bántotta; csak szíves volt hozzá, mert látta, érezte ennek az egyszerű embernek feléje áradó tiszteletét, a mi hódolatnak is beillett.

Leginkább csak este találkozhattak hivatal után, a mikor a postamester egy kicsit sétált. A temető közel volt, oda szokott kimenni; Jurics elkísérte és nagyokat hallgatott; de valahogy boldog volt. Néha a templomban találkoztak, vasárnap. Onnan azután hazakísérte. De nem mindig. A feltűnést okosan kerülte. Ösztönszerűleg vigyázott az asszonyra; hisz lám, még a kasznár is meg merte tenni, hogy «szerencsét» kívánt neki, a mikor hallotta, hogy a postára készül. Már akármint gondolt is a mellett, szemtelenség, hogy egyáltalában gondolt valamit; hát még hogy mondta is. Mert lehetetlen volt azt nem érteni, ki nem találta.

— Ime, hirbe kerül miattam! — gondolta a derék becsületes ember és szörnyen főtt a feje, hogy hogyan lehetne a dolgot jóvá tenni, minden pletykálkodásnak elejét venni. Mert ha így talál folytatódni, abból baj lesz. Nem értette a tréfát ilyesmiben. Hamar ütt és nem igen nézte, hogy hova. Iszen csak itt volna már az a rég vált kinevezés!... A gróf új birtokot vesz, ezt tudták már az uradalomban; a legidősebb őrök okvetlenül ispánságba jut; sokáig nem is tarthat; — féltél, legfeljebb egy év az egész; — de előre mégsem lehet bizonyosra venni a dolgot; hisz' azzal ronthatna; hallgatni kell és várni, türelemmel várni.

Mindezt már többször elgondolta; de még ilyen nehezére sohasem esett, mint most, hogy

magamagának szót fogadjon. Nagyon szerette volna betönni a kasznárék száját; megbüntetni a gyanúsításért a princípálisát, olyanformán, hogy bejelentene neki a véglegységet. Igen, ha már odáig volna! Ha a postamesterrel már rendet csinált volna. De még soha egy árva szó sem esett köztük ilyesméről; épen hogy ő beszélt valamit arról, hogy milyen élet a gazdasági élet, hogy hátha megkedvelné a postamester is. Enni-inni van bőven; cselédség is kerül, segítség mindig van a ház táján; az ispánné ténssasszony, ha tud magának unalom-űző foglalkozást találni, úgy élhet, mint hal a vízben.

A postamester csak hallgatott; de a szeme olyan jószágos volt, hogy Jurics erre gondolt és minden jót remélt.

— Beszélék ma vele, akárhogy is, — mormolta magában és nagy elzántsággal lépte át a postaház küszöbét.

Az udvarban, virággyágok között, kis falócán ült a postamester és — nem volt egyedül. Egy idegen férfi ült mellette, ugyanazon a léccén; valaki, a kit Jurics még sohasem látott ezen a vidéken. Fialat, kissé hányveti legény volt; a vendég fiatalabb az asszonynál; kunkorodó kis szöke bajusza alól hófehér fogor villant elő; olyan, a minő a fiatal ragadozó állatoké. Szívarozott és egyáltalában hangy onthonosan érezte magát; igen közel ült az asszonnyhoz s csak a keresztnevet szólitotta. Épen erre a megszólításra toppant oda Jurics.

A postamester elpirult. Zavartan állott fel. Az idegennek bemutatatta az őrököt, azután az őröknek az «idegent». A férjem! — mondta és különös rezgés volt a hangjában.

Juricsnak első ösztöne az volt, hogy nekiugorjon a szökebajuszu férfinak s elkezdje fojtogatni. Némely meghittebb negyedórákban tudniillik említett annyit az asszony, hogy sokat kellett szenvednie az uratól. De hogy mit, arról hallgatott s részletekről sohasem

beszélt. Az őröknek ez a bizonytalan panasz csendült meg most az emlékezetében s erre összeszorította az öklét.

— Minek köszönhetjük a szerencsét? — kérdezte kihívóan, a miben biztatás is volt az asszony számára, hogy ne féljen, mert majd ellátja ő ennek a fizikónak a baját.

Az idegen nem értette a kérdés lényegét s így nem is vette sértésnek. Nyugodtan, őszintén, úgy felelt, mint a ki bizonyos a dolgában.

— A feleségemért jöttem. Haza viszem.

Juricsal forgott egyet a világ. A szeme káprázott, a mikor az asszonnyhoz fordult, hogy egy tekintettel megkérdezze tőle: engedi-e, hogy nekimenjen ennek a félbolondnak és keresztül hajtsa a kerítésem.

De a — «postamester» most nem ő rá figyelt, hanem — az urára. Nem mondott ellent. Semmitsem mondott, csak nézte a szöke bajuszu fiatal férfit. Szinte beleolvadt, úgy nézte.

Jurics izgatottan reszelte a torkát. Nem értem, nem tudom, hebegte; hát a posta?... és egyáltalában...

A postát holnap reggel átveszi valaki más, a kinek még ma meg kell érkeznie, mondta a — «férj». Majd megszokják az urak. A feleségem csak nekem pótolhatatlan, úgye Boriska szívem?

Az asszony szinte remegett; a szeme könybe lábbadt. Kételkedve, aggódva, sóvárogva tapadt a szeme urára. Látszott rajta, hogy csak azért nem borul a nyakába, mert olyan valaki van itt, a ki előt röstelne.

A szökebajuszu férfi elbizakodva nézett rá, mint a ki tudja, hogy minden úgy lesz, a hogy ő akarja. Azután Juricshoz fordult, a ki kővé válva állott státuát és mukkanni sem birt.

— Lássá uram, én Amerikából jöttem haza ezért az asszonyért. Azt hittem, élhetek nélküle. De most már tudom, hogy csak úgy maradhatok ott is, akárhon is, ha ő velem van. Eljősz-e velem, szívem?



1. és 4. Székely Mihály lezuhant repülőgépe. — 2. Repülőgép a levegőben. — 3. A közönség vasuti kocsirol nézi a repülést.

## OLLIVIER.

1825—1913.

Émile Ollivier-val egyike az utolsóknak halt meg azok közül, a kik a porosz-francia háborúban irányító szerepet vittek. Német részen a nagy triász: Vilmos császár, Bismarck és Moltke már rég elköltözött az élők sorából. Francia részen túlélt Olliviert Eugénia császárné, ki árnyék-életét Cap Martin és Anglia közt tengeti, eleget téve a sors parancsának: egész életében jáni fogod a földet, melyet szerencsétlenné tettél s mely által szerencsétlenné lettél. Ollivier pályafutásában is hasonló tragikum nyilvánul meg: fiatalon éri el a legmagasabb polcot, melyről — feltámadás lehetősége nélkül lezuhanva, — élte hátralevő részét, több, mint negyven esztendő, a maga igazolására kénytelen fordítani. Czikket czikk után, könyvet könyv után bocsát ki, fúriáktól üldözött ember képét mutatva, kit a lelkiismeret szava nem hagy nyugodni.

A mily szomorú Ollivier életének ez a második, irodalomba fojtott rekrimálásokkal eltöltött szaka, oly derült és szép reményekben bővelkedő volt az első. Karrierjét ő is, mint Franciaországnak majd valamennyi délről származó politikusa, szónoki tehetségének köszöni. Ő körülbelül az első azoknak az azóta hosszúra vált sorában, kik polgári származásból, a dél nyugtázta temperamentummal és bizalommal, vezető álláshoz jutottak a francia politikában. 1825-ben született Marseilleben, hol atyja a város ügyeiben döntő szerepet vivő kereskedő volt, ki ezt a département-t a Constituante-ban képviselte is. Émile Ollivier már huszonhárom éves korában kormánybiztos és kevéssel utóbb prefektus volt. Közgazgatási működésének azonban hamar vége szakad és visszatér Párisba, ügyvédi gyakorlatot folytatni. Harminczkét éves korában képviselő, még pedig csakhamar leg-híresebb tagja az ellenzéknek. Második megválasztása után mindjebb el távolodik az ellenzékkel s a hatalom felé húzódik, a miniszteriumot támogatva. Ez a karrierje szempontjából ügyes lépése tette lehetővé, hogy III. Napoleon őt válassza ki kormányelnöknek, a mi 1870 január 2-án történt meg. Ez a döntő dátum életében, ekkor éri el pályafutása tetőpontját és egész katasztrófája ezzel veszi kezdetét. Ollivier miniszterelnöksége az ellenzék szemében is szimpatikus volt, biztak benne, mert ismerték liberális és demokrata programját és tudták, hogy a háborúnak ellensége. Kormány — igaz, hogy néhány hónapig csak — a «becsületes emberek kormánya» nevet viselte. Ollivier el is követett mindent a háború megakadályozására, de midőn tudta nélkül a döntő lépés megtörtént, egy kormányelnök bátorságával jelentette ki a képviselőház előtt, hogy «könyvű szívvvel» vállalja a hadüzenet következményeit. Könyvemű szavaiért hamar meg is lakolt, hihetetlen gyorsasággal követ-

keztek egymásra a Franciaországra nézve oly szomorú események, melyek elsőnek Olliviert söpörték el.

Ollivier III. Napoleonnal szemben rossz emberismerőnek bizonyult, vagy pedig nagyon olesón adta el magát az ördögnek. Ha ismerte volna, tudta volna, hogy a császár sima és a pillanat vagy rábeszélés hatása alatt hamar engedékenynek bizonyuló modora alatt ma-kaesség lappang és hogy a legnagyobb köny-nyelműséggel kockára tesz mindent a siker igen csekély biztatására is. Nehéz ma már megállapítani, mily mértékben vetette latba befolyását Ollivier, de akár bátorsága, akár szavainak hatása volt a kisebb, politikai szempontból a hiba egyformán nagy volt. Napoleonnak szüksége volt egy népszerű, liberálisnak ismert miniszterre, ki, mint ilyen, a trón-



ÉMILE OLLIVIER.

nak is hasznára válik s választása így esett Ollivierre. Lehet, hogy ha a német kérdés nem kerül azonnali kormányra lépése után a politika előterébe, Ollivier még hasznos szolgálatokat tehet. Erre azonban nem került a sor.

Ollivier nem volt Németország ellensége s csupán diplomáciai diadalokra törekedett, a háborút mindenáron elkerülni óhajtotta. Nem akarta a németek egységre törekvését előmozdítani, semmi szín alatt nem volt hajlandó Schleswig annexiója ellen tiltakozni és el akarta kerülni a katonai beavatkozást a délnémeteknek Poroszországhoz való csatlakozása esetére, annál is inkább, mert azt hitte, hogy Poroszországnak ebből komoly kellemetlenségei fognak származni. 1870. július 12-én aztán,

mikor reggel a béke biztosabbnak látszott, mint valaha, estére a közeli és elkerülhetetlen háború bizonyossága következett be. Ollivier később, *Empire libéral* című nagy művében maga is megírta ennek a napnak a történetét, mely gyors fordulataival egyike a legérde-kebbeknek a világtörténetben. Reggel arról értesült Ollivier, hogy a spanyol követhet sürgöny érkezett, melyben Hohenzollern herceg lemond a spanyol trón jelöltségéről. Az a gondolat, hogy német herceg kerül a másik szomszédos állam trónjára is, méltán nyugtalanította a francia közvéleményt. E sürgöny által tehát a béke legnagyobb akadályá el volt háritva. De csak a pillanatnyi látszat mutatta ezt. A közvélemény ugyanis, a diplomáciai diadaltól vérszemét kapva, többet követelt. Hohenzollern herceg jelöltségét Vilmos porosz király ajánlotta s a lemondás most az ő hozzájárulása nélkül történt. De sőt a lemondás-hoz való hozzájárulás sem elég, nyilatkozatot kell követelni Vilmostól, hogy ez a jelöltség újból fel sem bukkanhat! Ily értelemben ment el a sürgöny Benedettihez, Ollivier tudta nélkül. Hiába küldetett utána Ollivier concilián-sabb újabb sürgönyököt, Benedetti már beszélt Vilmos királlyal s Vilmos király kijelentette, hogy nincs több mondani valója. Ezt a híres emsi jelenetet tudta Bismarck egy rövidre fogott sürgönyben úgy beállítani, hogy egész Páris azonnal háborút kiáltott. Harmadnapra rá ezután tette Ollivier azt az elbizakodott kijelentést a képviselőházban, melyet fentebb említettünk. Az első vereségek után a képviselőház nagy szavazattöbbséggel kimondotta, hogy a kormányt képtelenség tartja az ügyek továbbvitelére. A császárné meghitta Palikao generálist, s Ollivier politikai pályája be volt fejezve. Három évet Olaszországban töltött, 1873-ban képviselővé akarta magát megválasztatni, de megbukott.

Élete hátralevő részét irodalmi működésre fordította s valamelyes pozícióit e téren mindvégig megtartott. Az utolsó lehetséges pillanatban, 1870 áprilisában mint népszerű miniszterelnököt az Akadémia tagjai közé választotta a nagy Lamartine helyébe, kinek valamikor titkárja volt, s ha egy politikai Franciaországban az Akadémiába bekerül, irodalmi pozíciója biztosítva van. Ollivier, az író, azonban nem tisztán ebből élt. Főbenjáró dolgokban volt része s a közönség mai napig sem szűnt meg érdeklődni az *année terrible* minden részlete iránt. Azután még Olliviernek személyes ügye volt minden egyes czikk és könyv s a becsületes embernek az a törekvése, hogy mások előtt is tisztán álljon, ékesen szólóvá tette. Ez a kapcsolat az események és írójuk között műveinek fő vonzó ereje.

Ollivier felesége Liszt Ferencnek volt a lánya s így az a miniszterelnök, kinek javaslatára a francia kamara a német háborút kimondta, sógora volt a németek egyik legna-gyobb képviselőjének, Wagner Richardnak.

k. gy.



FŐZIK AZ EBÉDET.

A KATONÁK A PÁLYAUDVARON LEVELEZŐ-LAPOKAT IRNAK HOZZÁTARTOZÓIKNAK.

MAGYAR BAKÁK HAZATÉRÉSE BOSZNIÁBÓL.



Chaunnard, Leonecavallo Bohémjeiben.



Tiborez a Bánk bán-ban.



Don Juan.

TAKÁTS MIHÁLY NEVEZETESEBB SZEREPEIBEN.

## TAKÁTS MIHÁLY.

1861—1913.

Négynapos tüdőgyulladás megölte Szent István napján Takátsot s ezzel megfosztotta a magyar operát legelső énekművészetét.

Az ő elsősége nem csupán hideg tiszteletre készítő nagyság, kifogástalan készség volt; Takáts mindnyájunknak lelkünkhez, szívünk-hez nőtt, általánosan szeretett énekünk volt — mert férfiasan szép hangja, zengzetes baritonja nem hatásvadászó mesterkedéssel, virtuozkodással szerezte babérjait, hanem szívből jöve, művészi tudással s izléssel azt és úgy hangsúlyozta, a mint és a hogyan igaz kifejezésül kellett; mindig szíven találta hallgatóit. Takáts éneke, helyesebben a Wagner kifejtette értelemben: énekbeszéde elemi erővel hatott közönségre; mert a «bel canto» olvadó szépségén fölül a természetes indulatot, a kellő mondat kellő szavában az érzés kellő erejét, közvetlenséggel, igaz melegével tolmácsolta. Csodálatosnak lehetne mondani, hogy ennek az érzésbeli, kifejezésbeli igazságnak varázsát mindnyájan, tehát művésztársai is érezték s ellenállhatatlan voltát meg is tudták magyarázni; de eltanulni tőle nem tudták. Ezért pótolhatatlan vesztés Takáts halála.

Mikor negyedszázados művészpályáját ünnepeztük (pár hét mulva öt éve lesz): kifejtettük Takáts művészetének előkelő, sőt páratlan voltát. Kevés a hozzá tenni valónk. Ő nyiltszemű, nyiltszű magyar fiú volt; tenoristának kezdték nevelni, de nem hagyta ma-



TAKÁTS MIHÁLY.

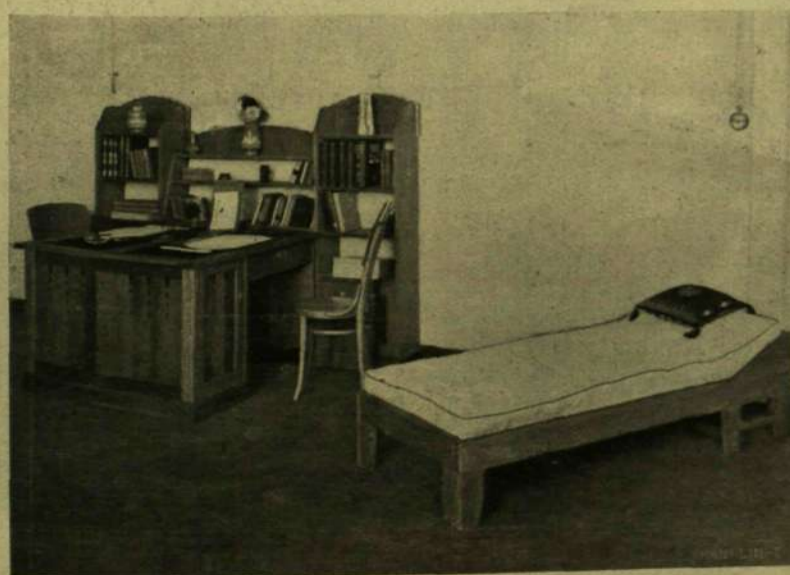
gát, s másdrangú tenor helyett legelsőrangú bariton lett, utóbb még a neki mélyen fekvő Sachs szerepében is («A nürnbergi mesterdalnokok» főalakjával) valóságos diadalt aratott, mikor játékmestere, Ujbázi Ede, voltaképpen az operaszövegfordítások kegyetlen rossz-szaságán megbotránkozva, Takátsot azt ki-vánta: hangsúlyozza a magyar mondatokat a zenei beosztásra való tekintet nélkül, magya-

rosan: a még fiatal énekművész levonta a tanulságot, és szerepeinek rossz szövegét alaposan kiforgatta, azaz hogy helyesbítette; a «Carmen» híres toreador-indulóját a sorok írójával fordította le újból, s még az én szövegemen is tovább fűrt, faragott, hogy minél tökéletesebbé tegye.

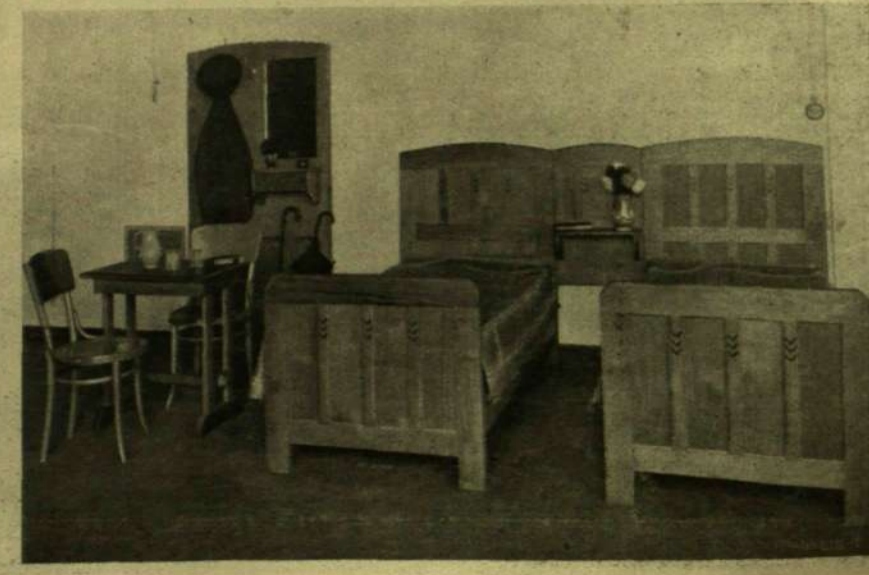
Igaz: nemcsak a fülön át, énekbeszédével, hanem a szemén keresztül is, remek játékával s mindig kitűnő maszkjával, tehát a Wagner-prédikálta «együttes művészet» összes eszközeivel hódította meg Takáts a lelket; sokoldalú, mindenoldalú, istenáldotta nagy művész volt. A ki őt a «Cremonai hegedűs» boldogtalan püposában, «A nagyidai cigányok» nemes Laborczában, a «Tetemre hívás» méla vadászában, az «Alszik a nagynéni» csacska borbélyátán, «A hegyek alján» kegyetlen földesurában, «Don Juan» hetyke czimzerepében vagy «A lengyel zsidó» rémlátó birójában látta — nem is szólván a műsor oszlopos, közkeletű darabjairól — meg kellett, hogy hódoljon nagysága előtt, s felejthetetlenül megőrizte pompás művészetének emlékét.

Nincs igazság a nap alatt, az ilyen igazi művészi nagyság kidőltek érezzük legjobban a sors igazságtalan voltát. S a kik Takáts-hoz, az emberhez közel álltak; azoknak gyásza nem ismer határt; az elragadó művész a magán-életben is elragadó egyéniség volt, aranyos kedélyű, a legjobb indulatú, az élet minden javát, örömet bőkezűen szétosztó, élczes, szel-lemes és jellemes ember. Elvesztése mélységes gyászba borít mindnyájunkat.

Kereszty István.



A DEBRECZENI REF. FIISKOLA AKADÉMIAI INTERNÁTUSÁNAK SZOBÁI. — A bútorokat Bors Károly tervezte.





A SZKUTARII CZITADELLA, MELYE MÁJUS 14-ÉN KITŰZTÉK AZ ÖT NAGYHATALOM LOBOGÓJÁT.



ZSIFKOVICS ILLÉS SZÁZADOS, AZ EXPEDÍCIÓ VEZETŐJE.

### AZ OSZTRÁK-MAGYAR SEGÍTŐ EXPEDÍCIÓ ALBÁNIÁBAN.

Az osztrák-magyar segítő expedíció Albániában áldásos, jótékony munkát végzett.

Egész Szkutari, sőt egész Észak-Albánia elismeri ama jótéteményeket, melyekben az albániai lakosság a monarchia révén részesült.

Csaknem 600 tonna élelmiszer, úgy mint rizs, liszt, bab, borsó, cukor, tea, tej, zsír, hús, kávé és kétszersült, 4000 takaró és pokróc, lepedők, 2000 tányér és tál vitetett Szkutariba.

Senki sem alkothat még csak megközelítőleg is fogalmat arról a kimondhatatlan nyomorról, mely az ostrom alatt és után az országban uralkodott.

Esszád Pasa elvonulása, azaz a montenegróiaknak f. év április 24-én Szkutari városába történt bevonulása után a montenegróiak látták el a lakosságot napi 200 zsák liszttel.

Az öt nagyhatalom, Anglia, Németország, Franciaország, Olaszország és Ausztria-Magyarország nemzetközileg szervezett csapatainak bevonulásakor, május 14-én, a montenegróiak az ellátást megszüntették.

Skutari és környékének lakói ily módon kizárólag Ausztria-Magyarország élelmiszereire voltak utalva.

Még az ostrom tartama alatt tudomást szerzett a lakosság arról, hogy Ausztria-Magyar-

ország Albánia és különösen a Bojana torkolata vidékének hiányt szenvedő népessége számára segítő expedíciót készít elő.

Ez az expedíció katonailag szerveztetett.

Parancsnoka és vezetője az expedíciónak én lettem (torontálszigeti Zsifkovics Illés százados, ezelőtt reform zsandártiszt Törökországban, ottomán császári őrnagy, sz. k.).

Az osztrák-magyar segítő expedíciót, míg a Bojánán Szkutarihoz közeledett, az albánok állandó «Urta»-kiáltásokkal Ausztria-Magyarországra, valamint üdvövésekkel fogadták.

A szétosztási állomás Szkutariban állított fel.

Villámgyorsan terjedt el egész Észak-Albániában a hír, hogy Ausztria-Magyarország kenyert és egyéb élelmiszereket ingyen oszt szét.

Valamennyi városrészből s a környékről is csaknem éhenhalt emberek özönlöttek elő, felhasználni az általunk nyújtott jótéteményeket.

Az első időben, mikor a tömeg nagysága miatt nem volt megállapítható, hogy az összes nyomorultak közül ki érdemesebb a másiknál a segélyre, az összes megjelentek kaptak élelmiszereket, tekintet nélkül arra, hogy keresztény vagy mohammedán volt az illető.

A lakosságból, mely legnagyobb részét hosszú idő óta nem evett meleg ételt, minden nap 1500 személy részelt ellátásban.

Az ételkiosztáshoz mindenki szabadon el-

jöhetett, nem volt szükség előzetes engedélyre. Az étkezés rizsből, babból, borsóból és húskonzervekből állott.

Az ételkiosztást a lakosság nagy örömmel fogadta s már korán reggel nagy tömeg gyűlt össze a kapuk előtt és az utcán. Gyakran megkapó jelenetek játszódtak le és a tolongás oly nagy volt, hogy könnyen szerencsétlenség történhetett volna.

Az ebédekén kívül Szkutari szegényei között mindennap 1000 kenyér osztatott ki.

Az élelmiszerek kiosztása reggeltől estig tartott.

Észak-Albánia egész lakossága 50 napon keresztül napi háromszoros ellátásban részesült. A város lakosai utcák szerint haladva és mindennap előbb tiz, azután húsz, majd harmincz napra szóló ételmennyiséget kaptak.

Az osztrák-magyar segítő expedíciónak sikerült az elismerést kivívnia és a lakosság általános meglepedése között vinni keresztül feladatát.

Az expedíció a lakosság határtalan háláját érdemelte ki, a mi által az osztrák-magyar monarchia tekintélyben és dicsőségben csak nőtt.

Hálás szívvel határozta el Szkutari város lakossága, hogy az osztrák-magyar segítő expedíció örök emlékéül a város főterén emléket állít.

Zsifkovics Illés cs. kir. százados.



A SEGÍTŐ EXPEDÍCIÓ OSZTRÁK-MAGYAR, OLASZ, ALBÁN ÉS TÖRÖK TAGOKBÓL ÁLLÓ JÓTÉKONYSÁGI BIZOTTSÁGA.



1. Étel-osztogatás. — 2. A szegény albánok az osztrák-magyar konzulátus előtt pénz-osztogatásra várnak. — 3. Éhezők kenyérért könyörögnek. — 4. Katonák hordják az inasoknak az ételt. — 5. Az ételeket tiszták megvizsgálják. — 6. A montenegróiak elvonulása. — 7. Súlyosan sebesültek szállítása. — 8. 21 centiméteres gránát által összerombolt ház. — 9-10. Osztrák-magyar kavasok pénzt osztogatnak a szegényeknek. — 11. A Szkutariban szervezett csendőrség. — 12. Karddal átvágott arcu sebesült.

KÉPEK AZ ALBÁNIÁBA KÜLDÖTT OSZTRÁK-MAGYAR SEGÍTŐ EXPEDÍCIÓRÓL. — Zsifkovics Illés századosnak, az expedíció vezetőjének felvételei.





Lanjus altengernagy, a ki a pólai ágyúrobbanásnál meghalt.

lett volna zártniok engem a bolondok házába és ehelyett a pokolba csuktak be!

Most, hirtelen, könnyed lépések és a seprő susogása terelték magukra Predu Maria Dejana figyelmét. Ősmerte ezt a zajt, megösmerte ezt is, épen úgy, mint a könnyed kis lépéseket, a melyek az erdőben ugrádozó gödölék lépéseire emlékeztetnek. Lecuszótt az ágyról és kiment a tornáczra: Marieléná, a ki most is még épen olyan kicsi volt, mint akkor, a mikor még a koresmában kiszolgálhatott, nyirfavessző-seprűjével ott söpör Antonio Moro udvarán. És a nagy rézgombok, a melyek zekécskéjén fényltek, úgy össze-össze esendültek, mint a csengetyűk.

A mikor régi kedvesét megpillantotta, a lány kiegyenesedett, de a helyett, hogy elpirult volna mint azelőtt, most időtlen kaczagásba tört ki és a férfi arcába dobott egy teli marék port, meg pókhálót.

Predu Maria Dejana megint megremegett és megint visszatért a valóságba.

Egy pók, a mint leesett a mennyezetről, valóban ott mászkált a hajában és az arcán, hálósálait eregetvén és ő tűrte, hogy ezt tegye, annyira el volt merülve gondolataiba.

Igen, azóta, hogy kiszabadult, arról a helyről, tényleg kérte, hogy vegyék föl a Fanni-beli kolostorba, elmondván, hogy már akkor is, mielőtt az a szerencsétlenség megesezt vele, pap szeretett volna lenni. De a kérését visszautasították és most ha bűnhődést akar magára mérni, nem marad számára egyéb hátra, mint-hogy feleségül vegye Marielénát!

Egyik fegyvertársa valamikor azt mondta neki, hogy ha saját jószántából nem mér magára elegendő mértékű önsanyargatást, hát ha ki is tölti azt a büntetést, a mit az emberek mértek reá; vagy öngyilkos lesz, vagy pedig őt gyilkolják meg.

— Mert ki fegyvert ragad, az fegyvernek általa vész is el.

A könnyörtelen végzet, a melyben kusza, zürzavaros hittel hitt, most az ő vérét követelte, mint áldozatot.

— Feleségül fogom venni — mondta hangosan és háttal feküdt az ágyra.

A pók agyonlapitva maradt a párnán.

## II.

Aldo Bruno Papi-nak is rossz, nyugtalan éjszakája volt, ha nem is olyan mint Predu Maria Dejanának. Alighogy elhagyta Moro szegényes házikóját, nemsokára már a vállalkozó kapuján zörgetett és miután egy női fej jelent meg a lépcsőház ablakában, hangosan így szólt:

— Nyisd ki, Sebastiana, én vagyok.

— Üde, dallamos hang felelt:

— Az úr még nem jött vissza.

— Én a signora Elena-val akarok beszélni.

Sebastiana nevetni kezdett és az eső zuhogásában olyan ragyogón és üdén csengett a lánynak meg gyerekes kaczagása, hogy az a nyirkos hegyi erdők csalóányainak trilláit juttatta Aldo Bruno eszébe.

— Megyek máris, signorino!

A mikor kinyitotta a kaput és egyik kezében a lámpával ott állt a férfi előtt. Aldo Bruno — a ki mióta elment Nuoróból, még nem látta viszont — tágranyított szemmel meredt reá.

— Sebastiana! Te vagy az?

— Bruno, te vagy az? — felelte a lány, utánozva a férfi mozdulatát és hangját.

Azalatt a három hónap alatt, a mióta Aldo Bruno nem látta, megváltozott: olyan magasra nőtt, mint a milyen ő és már egész asszonyosan kifejlődött; meztelen, hosszú, kékesfehér nyaka, a fogai, az ajka, a sűrű fekete haja, a mely két egyforma fonatba volt fonva, a szeme, a mely kék volt és mandula-metszésű, az egész arca ragyogott, szinte szikrákat hányt, a lámpa reflex fényében.

A férfi nyomon követte a nyirkos, szűk lépcsőn és kíváncsisággal, de még vágyakozva is legeltette rajta szemét.

— Ma reggel is itt voltam már, de te nem voltál itt. Láttam Elenát és aztán az anyádat. De mondd csak, Sebastiana, mi történt veled, hogy ilyen szép lettél?

— Tavasz van! A virágok most nyiladoznak! — felelte ingerkedő gúnyos hanyavetiséggel.

Aldo Bruno elkapta a lány derekát és Sebastiana nem is igyekezett szabadulni az ölelő karokból, de a mikor az első emelet lépcsőfordulójához ért, kiáltani kezdett:

— Signora Elena! Signora Elena! — és a férfi erre eresztette, mert félt, hogy meglátják.

A lány kaczagva szaladt tovább és az egész ház visszhangzott kicsapongó jókedvétől.

A konyha a legfelső emeleten volt; és már lent, a lépcsőházban is érezni lehetett az étel-szagot épen úgy, mint a boroka-cserje szagát, a melylyel tüzeltek, de meg a frissen lenyúzott báránybőr szagát is, az új zsákok szagával együtt, a melyek a lépcsőfordulókon, egymásra rakva, heverték.

Hogy a «signora Elena»-hoz érjenek, Aldo Bruno meg Sebastiana áthaladtak a kosarakkal, tarisznyakkal és löszerszámokkal telerakott folyosón. Kalitkák, bennük élő madarakkal, fegyverek, menyéttörök, szarvas-aggancsok és kifeszített, kiszögeezett bőregerek sorakoztak a falakon. Az egyik sarokban kitömött, karesú, ezüstös tollú flamingó szinte aludni látszott hosszú bronzszínű lábain és az egész ház különös dologokkal volt túlszúfolva, kosárfonatokkal, szaruból való poharakkal és kanakkal, állati bőrrökkel, iszakkokkal és a bőrrök meg a trágya szaga is azoknak a barlangoknak sza-



A LESZAKADT RIMASZOMBATI VASUTI HID. — Bódy Béla felvétele.

gára emlékeztetett, a hol a nuoroi pásztorok szoktak menedéket keresni.

A mikor Aldo Bruno a konyhába lépett, Marieléná, a ki a tűzhely mellett állott, nyersen rámondult:

— Perro úr még nem jött haza.

A munkafelügyelő, kalapját kezében tartva, tiszteletteljes meghajlás után így szólt:

— Holnap reggelre kint kell lennem az erdőben. Még ma este, mihelyt hazajött, beszélnem kell vele.

— Hát akkor ülj le.

Leült és Sebastiana máris feléje közeledett, szemmel láthatólag azzal a szándékkal, hogy egy kicsit elfecsegenek.

— Nem hiszem, hogy még sokáig kézne az úr, annál is inkább, mert meg van hülve és ebben az időben...

— Eredj és terits! — vágott közbe ridegen Marieléná.

És Sebastiana fölvette újra a lámpát és távozott.

Néhány pillanatig hallgatott a munkafelügyelő és Maria Elena. A férfi szerette volna elmondani, hogy mennyire csodálkozik Sebastiana hirtelen és pompás kifejlődésén; de azután eszébe jutott, hogy miért jött és érezte, hogy az idő most nem alkalmas üres fecsegesekre. Sebastiana gyönyörű és tetszik is neki, mert olyan nekivaló lánynak találja; de egy férfinak, a ki határozott élekezélt tűzött ki magára élé és azt el is akarja érni, nem szabad minden szép lány miatt megállni a maga útján és utána nézdegélni. Lerázta tehát magáról azt a könnyed fizikai izgalmat, a mit Sebastiana ébresztett föl benne és inkább Marielénát nézegette. Kistermetű volt, sovány és valami különös vörös kendőbe burkolódva, kezében egy tállal, úgy járt ide-oda; és a férfit, a mint így elnézte, azokra a kis japáni nőkre emlékeztette, a kiknek képét a vasúti állomások színes plakátjain látta: ugyanaz a kicsi, sárgás arcoeska, előreugró pofacsontokkal, ugyanaz a ferde metszésű szem, ugyanaz a kemény, fekete haj, a mely a fejbőrtön kontyba van tűzve.

Sokat sürgött-forgott és az előkészületek után itélve több személy számára készült az ebéd; nem hiányzottak az édességek sem, a rumos krém, a melynek illata különösen erős volt.

Aldo Bruno mozdulatlanul ült helyén, keresztbe rakott lábszárrakkal, kalapját a térdén tartva és kezét a kalapján és ügylészott, mintha félne beszédet kezdeni; de Marieléná visszerre csak kiszaladt a konyhába, aztán visszajött egy pár papucscsal, a melyet a tűz mellé tett, hogy fölmelegedjen.

A férfi most megszólalt esőndesen:

— Elena, beszélni szeretnék magával valamiről... De ígérje meg, hogy nem sértődik meg.

A nő feleje fordult és bizalmatlanul nézett rá

— Hát csak beszélj!  
— Tudja, hogy kivel utaztam együtt az elmúlt éjszaka? Egy földijével, a ki magáról kérdezősködött... a ki azt mondta, hogy ösmeri magát...

— A földijem mind ösmernek engem!  
— De ez... talán...

— Ki az? Ki az? — kérdezte Elena ingerlően.

— A neve... Pietro Maria Dejana.  
Elena elpirult, majd halkán mondta:

— Nem ösmerem!

Ebben a pillanatban visszajött Sebastiana, a ki azért ment ki, hogy megtöltsön egy vizspalackot. Most, a mint elment Aldo Bruno mellett, rámosolygott; de a férfi nem ügyelt rá és a mint a lány kiment, megint erősen kezdte nézni Marielénát, a ki idegesen és haragosan kérdezte:

— Mit mondott hát neked ez az ember? Mit keres az itt?

— Munkát keres és épen ezért azt akarja, hogy ajánljam be Perro-nak... Tegyek meg, Elena?

— Mi közöm hozzá? Mondom: nem ösmerem azt az embert.

— De ő mégis azt mondta nekem...

Elhallgatott magától. Sebastiana kifutott a folyosóra és onnan kiáltotta be:

— Itt van! — és azzal fölkapta a lámpát és leszaladt a lépcsőn, mialatt Marieléná sietve fölcsúszta a tűzhely lángját.

Az egyhangú eső-csurgáson át Aldo Bruno patkócsattogást hallott és fölállott, hogy tiszteletteljes tartással várja be a gazdát. Közben pedig folytatta a szavait, ott, a hol abbahagyta:

—... azt mondta, hogy ő neki el kell venni magát feleségül!

— Engem? Talán részeg volt!

— Lehet. Megívott vagy félliter pálinkát.

— Na, látod?

Marieléná idegesen fölvetett, de a mikor a férfi hozzátette, hogy: — a Dejana majd eljön és fölkeresi, — elhajította a piszkafát és mint egy macska, a melyik karmolni akar, úgy ugrott oda Aldo Brunhoz.

— Ki fog engem fölkeresni? Ki az az ember, hogy ekkora bátorságot vehet magának? Ismétlem, én nem ösmerem. Ösmered te? Téged is ő küldött ide?

— Csillapodj le! — mondta a férfi és megfogta Marieléná kezét. — Ne kiabáljon így; hiszen én sem ösmerem.

— Hát akkor mit törődöl vele?

— Elena, ne sértődj meg... Én féltékeny vagyok rá!

Keskeny ajka most gúnyos, megvető mosolyra húzódtott szét és a szeme elfátyolosodott.

— Most már értem! — kiáltotta, mialatt Aldo Bruno zavartan simogatta a saját homlokát, mintha most az igazat bökte volna ki.



A LEBONTÁS ALATT LEVŐ BUDAPESTI PIARISTA-ÉPÜLET EGYIK SARKA ÉS KAPUJA.



— Elena! Hiszen tudtam, hogy maga most meg lesz sértve! De esküszöm, hogy sohasem beszéltem volna így, ha nem találkoztam volna ezzel az emberrel. Már régóta gondolok én magára: és mégis... ugye sohasem zaklattam efféle dolgokkal? Igaz, vagy nem? Nem adtam-e meg mindig magának a köteles tiszteletet? De igen. És most mégis, ez a Dejanával való beszélgetés elvette az eszemet. Elvesztettem a fejemet... Olyan bizonyosnak mutatta magát a dolgában! Bocsásson meg nekem, Elena! Tekintse úgy, mintha semmit sem mondtam volna.

A lány kétkedve és bizalmatlanul hallgatta, de arczáról eltűnt a gúny és megvetés kifejezésének álarcza, hogy helyet adjon a gyűlölet és a kíváncsiság kifejezésének.

— Nem ösmerem azt az embert — ismételte, de most már szinte lágyan csengett a hangja. — Sőt, a mi még rosszabb ennél, az az ember nem is él számomra; az én szememben ő meghalt; és ha találkozol vele, ezt meg is mondhatod neki.

— Ha akarja, hát meg is mondom. De maga, a maga részéről, megengedi nekem, hogy signor Perronak ne is szóljak arról a dologról.

Ez most, épen a mikor a legnagyobb bizalommal van hozzám, még sokat árthatna nekem. Hiszen maga is tudja, ő most munkafelügyelőnek nevezett ki engem. Ez, de meg az a gondolat is, hogy az állásom megjavult, készített

arra ma este... De elég... Most már ne beszéljünk több erről. És Elena, maga se tegyen tönkre engem!

A lépcsők felől hallani lehetett a vállalkozó nehézes lépéseit és rekedt köhögését.

— Nem, ne félj! — mondta a lány elrövedezve és gúnyosan; kiszabadította kezét a férfi kezéből, a ki most újra megfogta és a gazda elé sietett.

— Jóestét, Papi, hát hogy vagyunk? — kiáltotta a vállalkozó a küszöbről, mialatt Marieléná leakasztotta válláról a puskát és lesegítette az átázott esőköpenyegjét.

Igen barátságosan megveregette Aldo Bruno vállát:

— Bravó! Bravó! Gondoltam rád.

Olyan magas és termetes volt, hogy mellette Aldo Bruno valóságos gyerekek látszott. Vörös arca, kemény profilja III. Napoleonra emlékeztetett. Bár hegyes szakállja öszes volt és haja szürkülő, mégis fiatalnak látszott és apró kék szeme, a mely kemény tekintetű és szinte mozdulatlan volt, erőt sugárzott és parancsoló akaratot.

— Hát itt volnánk — mondta és előre nyújtotta egyik lábát, hogy Marieléná lehúzhassa egyik sáros lovaglócsizmáját, miután elutasító mozdulattal tett Aldo Bruno felé, a ki segíteni akart neki. — Ez az asszony nép dolga, arra valók!

Leguggolva, lába között a kötényével, összeharapta ajkát és a mikor a lovaglócsizmákat lehúzta, a melyek szinte fáradtan zuhantak le a földre, elővette a meleg papucsokat és duzogva mondta:

— Ha enni tetszik, készen van az ebéd.

A vállalkozó beledugta lábait a papucsokba és intett a munkafelügyelőnek, hogy kövesse. De a helyett, hogy az ebédlőszoba felé tartott volna, lement az első emeletre és belépett egy nagy, tágas szobába, a mely tele volt polczokkal és álmányokkal és a melynek a padlózata vaddisznóbőrökkel volt borítva. Leült egy íróasztal mellé és lapozgatni kezdett néhány lajstromban.

— Ha holnap reggel szép idő lesz, remélem rögtön föl fogsz menni. Most írok neked egy czédulát De-Giovaninnak.

A mikor Aldo Bruno a kezében tartotta a czédulát, a mely a távozó munkafelügyelőnek szólt, a kinek most ő lép a helyébe, az arca sugárzott az örömtől. De a vállalkozó arca komoly volt, szinte komor és összeráncolta a homlokát, mintha valami kellemetlen dolog jutott volna az eszébe.

— Holnap, vagy legkésőbb holnapután én is fölmegek oda. És majd megnézzük, hogy erre az esztendőre hol lehet legjobban a szén-égető kemencéket kiadni. Tudod, hogy nem sikerült megszereznünk az özvegy Moro-nának az erdőcskéjét; ez pedig igazi nyomorúság, mert emiatt, hogy a mi érdeinket elérjük, úgy kell majd elkerülnünk az övét, mint valami várat.

(Folytatása következik.)



A PIARISTÁK BUDAPESTI ÉPÜLETE A VÁROSHÁZ-TÉREN, MELYET MOST BONTANAK LE.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nagy Lajos novellái. Nagy Lajosnak, kinek nevét lapunkban megjelent néhány novellájáról is ismerheti az olvasó, rövid egymásutánban két füzett novellája is jelent meg. Rövid, külső történetre egyszerű történet valamennyi, nem is tulajdonképeni történetek, hanem inkább apró jelenetek, a melynek minden óráján minden percében játszódnak le azokon a helyeken, a hol a fővárosi emberek életének nyilvános része lefolyik: az utcán, a kávéházban, a városligetben, más nyilvános helyeken. Rendszerint szerelem körül forog az ügy, de nem nagy szerelmek, hanem apró szerelmi kalandok körül, a melynekbe nagyvárosi fiatalemberek, ha kicsit szerelmes természetűek és kalandravágyók, minduntalan belebonnyolódnak s alig visznek haza belőlük egyebet, mint valami kis gyönyörnek az emléket, vagy pedig valami néhány napra való bosszúságot. Az alakok jóformán mindig ugyanazok: egy fiatal férfi, a ki a városban lődörög, folyton valami jó alkalom jár a fejében, végigmustrál minden nőt, a ki elébe kerül, erősen vágyózik utánuk, enged kiválaszt belőlük, próbál vele megismerkedni s rendszerint pórul jár. Ez típus, a mely igen sok példányban látható ebben a mi nagy városunkban. A novellák majd mindig ennek a fűmnek a gondolatában játszanak le, a nők, a kik feltűnnek bennük, többnyire szintén egy igen gyakori típusból valók, a mely közepén áll a tisztesség és a félvilági nő között: sokat vannak az utcán, a kávéházban, megszokták a férfiak rájuk tapadó tekintetét, nem mindig utasítják vissza a közeledést, de nem is hajlanak olyan könnyen az epedező szóra. Ez a két típus ismétlődik minduntalan a novellákban, másféle alakja az írónak alig van, a mi így, sorban olvasva kissé egyhangúvá is teszi írásait. A külsőre jelentéktelen történeteket az író valami keserű, erős érzékenységéből, sok keserűségből és kiábrándultságból szőtt világlátásból foglalja össze s ezzel igyekszik nekik súlyt és jelentőséget adni, néha cinizmusba hajló keserűségű fordulatot fejezi be, — semmi sem áll tőle messzebb, mint a humor, a mely az efféle dolgokat legjobban tudná megérteni. Ehhez azonban hiányzik nála a fény: ő nem föltette át a dolgoknak és az embereknek, hanem bennük, velük érez, lelki szolidaritásban van velük, tulajdonképen a saját keserű, kiábrándult lírájának megszemélyesítővé teszi őket. S ez a líra a legértékesebb benne: egy nagyon érzékeny, az élet minden javaira vágyókozó, minden lehetőségben



Mikszáth Kálmán tölgyfája a rohitsi fürdőben.

korlátozott, gyöngye energiájú fiatal ember szenvedési szólnak belőle valami keserű, tompa, néha fellázadó, de mindig rezignált fájdalommal. Fejedelmjárás Komárom vármegyében. Dr. Baranyay József, kinek már több Komárom vármegye s a Csallóköz múltjáról és néprajzáról szóló munkája jelent meg, most újabb könyvet adott ki, melyben Komárom megye történetét azokat a napjait írja meg, a mikor fejedelmi vendégek látogattak, akár politikai vagy katonai célokból, akár csak szórakozásból. Sok érdekes történeti adat hoz fel, ismerteket és ismeretleneket vegyesen. Komárom régebben fontos terület volt s sűrűn szerepelt, mint fontos események színhelye, királyi született Komáromban: V. László, Mátyás királynak is kedves vadászó és hajlékzó helye volt a Csallóköz s későbbi uralkodók is gyakran felkeresték a szép vármegyét és nevezetes városát. Mind ezek a király-látogatások, egész Ferenc Józseféig bő anyagot adnak a könyvnek, melynek Komárom múltjának majdani történetírója is jó hasznát veheti. A 'Jó Pajtás', Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, augusztus 31-iki számába Endrődi Sándor és Rudnyánszky Gyula írtak verset, Szemere György elbeszélést, Sebők Zsigmond és Rákosi Viktor regényt, Steinhöfer Károly érdekes cikket, Manna Miltiades sport-cikket, Elek nagyapó mesét, Zsiga bácsi mókát. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a

szám gazdag tartalmát. A 'Jó Pajtás'-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatvány-számat kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker., Egyetem-utca 4.) Új könyvek. Mariska és János. Elbeszélések, írta Nagy Lajos. Budapest, Athenaeum; ára 40 fillér. A szobalány. (Novellák.) Írta Nagy Lajos. Tevan-kiadás, Békéscsaba. Fejedelmjárás Komárom vármegyében. Írta Baranyay József. Budapest, ifj. Nagel Ottó; ára 3 K.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: POPOVICH László olvasókanonok, becsületvolgyi címzetes apát, szentszéki ülnök, 83 éves korában Szepeshelyen. — HOPFMANN SÁNDOR fővárosi nyug. főpénztáros, 70 éves korában Budapesten. — Tejfalusi SZARKA MIHÁLY királyi tanácsos, nyug. főreáliskolai igazgató, 82 éves korában Felső-Nyáráspátián. — Alsótelekesi SIMON MIKÓS nyug. törvényszéki bíró és földbírtokos, Vásvármegye törvényhatósági bizottsági tagja Alsótelekesen. — WEISZINGER EDZ, 77 éves korában Újpesten. — GAMBERZSY JÓZSEF nyug. dohányhivatali főnök, 72 éves korában Budapesten. — MÁRKUS IONÁZ, a 'Magyar Hirlap' újságállalat vezérigazgatója, 76 éves korában Budapesten. — JÁVORSZKY ALBERT főerdőtanácsos. — POPOVITS JÓZSEF, a Dunagőzhajós Társaság kapitánya, 56 éves korában Budapesten. — KERCSE MIHÁLY bácskulai plebánus, 45 éves korában. — ZUBRICZKY ISTVÁN garamfői görög katolikus lelkész Garamfőn. — STRORIG SAMUEL Budapesten. — HÁSZ KÁLMÁN, 45 éves korában Bánkúton. Öv. kunói KOLLONAI SÁMUELNE szül. szentmihályi Pap Erzsébet, 86 éves korában. — ÖV. KODOLÁNTI ANTALNÉ, szül. Helfenstein Mária, 81 éves korában Budapesten. — ÖV. POPPER LIZABÉTT, 80 éves korában Budapesten. — GINDBERT GIZELLA, 18 éves korában Budapesten. — WEINER LIPÓTNÉ Budapesten.

EGYVELEG.

\*Viharjelzés a tengeren. A meteorológiai tudomány körében nagy érdeklődés tárgya egy új viharjelző mód a tengeren. Jelenleg különböző formájú zászlók, színes gömbök, lámpák, dobosz stb.

adja tudtúl a tengerészeknek, ha vihar van kilátásban, a melyekből ki lehet kalkulálni a szél irányát. A tropikus ciklonok, orkánek, tajfunok felől azonban ezek a jelzések nem képesek kielégítően tájékoztatni. Ha ezek régiójában egy hajó indulni akar, a vezetőre nézve nagyon fontos volna tudni azt, hogy nem kerül-e egy orkán útjába. Most a Sanghai melletti Zikawei obszervatórium igazgatója, L. Froc a Kína partvidékének gyűjtött tapasztalatainak felhasználásával új jelzéseket szerkesztett, a melyek minden kikötőt pontosan értesítenek arról, hogy az egész ottani óceánon nincs-e orkán keletkezésben. A nemzetközi meteorológiai bizottság már megvizsgálta a jelzéseket és ajánlani fogja azoknak általános elfogadását. \* Japán és a latin betűk. Sakatani báró, Tokio polgármestere egy angol lapban cikket írt arról, hogy Japánban a latin betűkről mi a fel fogás. Elismeri, hogy a nyugati ábécé könnyű, mert egyszerű, s épen e miatt elkerülhetetlen, hogy előbb-utóbb Japán is bevezesse azt. 'Azonban, folytatja, bármily impraktikus és ésszerűtlen is a japán helyesírás, márcél-holnapra nem lehet azt sutba dobni. Ha elrendelnék, hogy ezentúl az újságok, a hivatalos levelezések, könyvek stb., a latin betűt használják, olyan konfúzió támadna, hogy megakadna egyszerre minden. A japán nép túlnyomó része a latin betűt nem ismeri, ezt tehát előbb tanítani kell. Szerintem magától el fog következni az idő, a mikor az egész nemzet megismerve a nyugati írásmódot, maga látja be ennek hasznos voltát és akkor bevezetésének nem lesz semmi akadály. Addig azonban legalább négy-öt évtized fog lefolyni. A japán nép nem exlusív és nem zárkózik el valamitől, a mi praktikus, csak azért, mert idegen. Lám a megrögzötten konzervatívnak vélt kínai karakter is engedett végre a civilizáció új áramlatának, a mely az üres tradíciókat épp úgy halomra dönti végül, a mint halomra döntötte a régi babonákat. \* A világ legnagyobb márványbányái Belgiumban és Olaszországban, Carrarában vannak. A belga márvány sötét, az olasz fehér. A carrarai márvánnyal szépségben nemcsak vetekszik, de felül is múlja azt az erdélyi csikmegeyi fehér márvány.

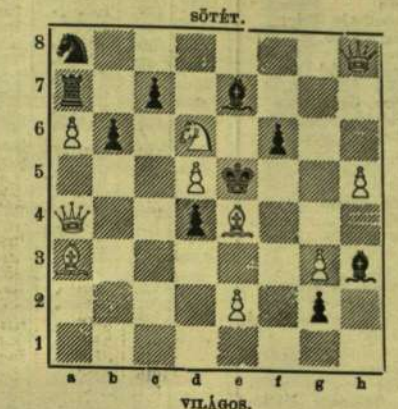
Az anyák réme

A hányáskékelés, amely a csecsemő életét a legkomolyabban fenyegeti. Helyes táplálkozás a legjobb védőeszköz ott, ahol anyatej nincs, a 'Kufeké'-fejjel, mert semmiféle káros befolyással nincs a belek működésére.

A Széchenyi funelevator intézetben kedvezményes helyekre, szegény sorú, kifogástalan viseletű és jeles előmenetelű középiskolai növendékek felvétetnek. Pályázók küldjék be kérvényüket, utalás iskolai és vagyontalansági bizonyítványokkal, az intézet igazgatóságához. Budapest, V. Személynök-utca 7. A Lovas-féle zeneconservatóriumban (Nagymező-utca 8.) a beiratások megkezdődtek. Felhívjuk a szíves olvasó figyelmét az intézet mai hirdetésére.

SAKKJÁTEK.

2864. számú feladvány Jaspersen F.-ől, Svendborg.



Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

2860. számú feladvány Cumpe P. J.-ől.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. e5-e6! Kcsx8 1. ...-c7 Kcs-b8 2. d6-d7 stb. 2. e6-c7 stb. 1. ...-t1 sz. 2. b4-b7 stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A 'Budapesti Sakk-kör'. — A 'Budapesti III. ker. Sakk-kör'. — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest) Németh Péter (Szeged). — Kintig Róbert (Pakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A 'Győri Sakk-kör'. — Székely Jenő. — Mátsey József (Győr). — A 'Zborói Társaság'. — A 'Károlyi Katolikus Kör'. — Veeres Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodasújfal). — A 'Dunaföldvári Egyenlőségi Kör' (Dunaföldvár). Barosa Mihály (Biharudvár). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A 'Leibici Gazdasági Kaszinó' (Leibicz). — Lusky János és Saivák János (Alberti-Isra). — 'Csengeri Kaszinó' (Csenger). — Király Mihály (Zenta). — Kunz Beza (Zemercsán). — Budai Sakkos Társaság (Budapest). — Patkó Imre (Talpás).

Szerkesztői üzenetek. A kritikus. Efféleket mi nem szoktunk közölni még akkor sem, ha sokkal jobb, mint ez a fogatkozás próbálkozás. Rokokó. Nincs benne semmi a rokokó hangulatából, de egyáltalán semmiféle hangulatból sem. La Belle Yvette. Fesztelen ha kéne. Modoros és keresett szóköltészet, a melynek nagyzó szavai mögött nincs semmi poétai értelem. Fekettül fagyogyn. Erőtletett a szimbolizmusa s ezért erőtlennül hat. Tűzek. A vén csavargó. Egészten mondva csinált versek, néha még a szavak értelmét is alig lehet belőlük kivenni. Innen az erőből. Nagyon prózai és hétköznapi dolgokat mond el nagyon prózai és hétköznapi módon.

KÉPTALÁNY.



A 'Vasárnapi Ujság' 31-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Rászállott a vadgalamb a zöld ágra.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztői iroda: Budapest, IV. Vármegye-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer Selyem. Képzak mintát a mi újdonságainkban fekete, fehér, vagy színesben: crepon, fapomés, kínés, ottoman, massalin stb. mousseline 120-cm. széles, méterje K. 120-tól kezdve, bőven ruháknak, és blúzoknak, pólák, kabátoknak és köpenyeknek, valamint blúzok varratlan és ruhák valódi svájci hímzéssel batist, gyapjú, és sejtomben. Mi csak keskeny szálú selyemre vonatkoztatjuk árunkat, közvetlenül magánvételnek, postai költés, és vámtanúsítvány nélkül. (Dupla levélbátyeg.) Schweizer és Társa, Luzern U 23 (Svájc)

Steckenpferd lilliomtejszappan. BERGMANN & CO. Gyártmánya TETSZÖREN A. E. elérhetetlen hatású szepők elváltatására és nekihözhetően szar és bőrpótlásra, mit számtalan elismerésvéllel bizonyíthatunk. Gyógyírakban, drogeriákban, illat- és fűzős üzletekben 80 fillért kapható. Szintgy pártalan hatású női kézapótlásra a Bergmann 'Manera' lilliomkrémje, mely tubusokban 7 fillért mindenütt kapható.

Az anyatej megvonása 'GALEGO'. Az első bási keresztény cipőkivétel árúháza, hogy ezéget mindenütt megismertesse elhatározta, hogy 30,000 pár chv. magas fűzős bőrcipőt modern fazonban, jó hűtőpárral, nélkülelt ábra szerint 1 pár férfi vagy női chv. magas fűzős bőrcipő munkadíja ellenében vagyis csak 5.50 K-ért eladni. A L. rendelők a cipővel föltételeül meglesznek elégedve és megvagyok arról győződve, hogy mindenki általánódó vevő marad és hogy ismerési körében ezegemet ajánlani fogja. Rendeléseknél elegendő a szám megadása, vagy mérték cm.-ek. Széküldés utánvétel az Első keresztény cipőkivétel által. FRANZ HUMANN, Wien, II. Bezirk, Aloiogasse 3-27. Törvényszéki legbejegyzett cég.

IOVAS-féle ZENE conservatórium akadémiai előkészítő Budapest, VI., Nagymező-utca 8. (fételemet). Ernstmuseum-palota. Beiratások egész nap esti 9-ig. Felöltöttek esti tanfolyam is. Mérsékelt tandíj! 42 ismert nevű művésztanár. Felvételnek egész kezdők a teljes kiképzésig. Nyilvános vizsgák. Telefon 561. Középkolaj énektanításra előkészítő tanfolyam. Felvétel: 200 korona. Teljes kiképzés az orosz, magyar, királyi zeneakadémia tanfolyamára. Felvétel: díjtalan.

PALMA. Az első bási keresztény cipőkivétel árúháza, hogy ezéget mindenütt megismertesse elhatározta, hogy 30,000 pár chv. magas fűzős bőrcipőt modern fazonban, jó hűtőpárral, nélkülelt ábra szerint 1 pár férfi vagy női chv. magas fűzős bőrcipő munkadíja ellenében vagyis csak 5.50 K-ért eladni. A L. rendelők a cipővel föltételeül meglesznek elégedve és megvagyok arról győződve, hogy mindenki általánódó vevő marad és hogy ismerési körében ezegemet ajánlani fogja. Rendeléseknél elegendő a szám megadása, vagy mérték cm.-ek. Széküldés utánvétel az Első keresztény cipőkivétel által. FRANZ HUMANN, Wien, II. Bezirk, Aloiogasse 3-27. Törvényszéki legbejegyzett cég.

MINDENKINEK 1 pár férfi vagy női chv. magas fűzős bőrcipő csak K 5-50. Az első bási keresztény cipőkivétel árúháza, hogy ezéget mindenütt megismertesse elhatározta, hogy 30,000 pár chv. magas fűzős bőrcipőt modern fazonban, jó hűtőpárral, nélkülelt ábra szerint 1 pár férfi vagy női chv. magas fűzős bőrcipő munkadíja ellenében vagyis csak 5.50 K-ért eladni. A L. rendelők a cipővel föltételeül meglesznek elégedve és megvagyok arról győződve, hogy mindenki általánódó vevő marad és hogy ismerési körében ezegemet ajánlani fogja. Rendeléseknél elegendő a szám megadása, vagy mérték cm.-ek. Széküldés utánvétel az Első keresztény cipőkivétel által. FRANZ HUMANN, Wien, II. Bezirk, Aloiogasse 3-27. Törvényszéki legbejegyzett cég.

A haj higiénája és konzerválása. Írta Dr. B. Általában szokásos, hogy a mai kultúrberiség testi tulajdonságait illetőleg silányabb értékek tekintik, egyáltalán dekadancnak, miután már idegen szó nélkül nem lehetünk meg. Ennek ellentétül az emberek testileg tökéletes természetű ember száma annak, akiknél főleg a gyönyörű hajzat tűnik fel, a mi nemzedékek szemében. Kétségen kívül áll, hogy a kopaszág fejlődése bizonyos tekintetben elfajlásnak tekinthető és pedig nemzedékek, mert eltekintve a fejlet és klimatú mindenütt ott mutatkozik, ahol a kalap, a sapka, sisak és egyéb a világosságot és levegőt elzáró fovegek nyílt teret találtak és bevezették. Az egészség megtartására, a hajlajak levégőre és világosságra van szükség, mert ellenkező esetben a mitnyeg elvártatott anyaga a fejbőrön összegyűlenek és így a bőrből mikroszervezetek részére kedvező táplálkozású talajt létesít. A kalap ugyan védelmet nyújt, de az utca porát és piszkait — melyekben tudvaleg nagy mennyiségű bakterium és coccus létezik — is felöle. Ez utóbbiak a tisztított fejbőrön fejlődnek, izgatást idéznek és a haj hullását eredményezik. Nem elegendő tehát, hogy a fejbőr mosások által a felhalmozott borpökelyektől, portól és piszkóktól megtisztuljon, hanem rendkívül fontos, miszerint a mossási-és tisztító-műveleten kívül csakhát, hogy a káros csirkék megsemmisüljenek, vagy legalább is a fejlődésük gátolassanak. Mint mosdó- és fertőtlenítő-

Az új Berson. Magyar struclollipar. Guttman Antal Strucloll-kócsag. raktár: IV., Bécsi-utca 1. (félelet). Dus választék! Telefon 91-13. Kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. GUMMISARKOT az egész világ ismeri és élcséri Cipészétől határozatlan s minden más gyártmányt, mely csak utánzat, utánozva viszza. Bersonművek, Budapest VII.

Serravallo kina bora vassal. Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kitünt. Erősítő szer gyengéltékűk, vérszegények és lábbadók számára. Erősítő, gyógyító és vérjavító szer. Kitűnő íz. 7000-nél több orvosi vélemény. I. Serravallo, es. és kir. udj. száll. Trieste-Barcola. Vádrólható a gyógyszerárakban fellétes livegekben kor. 2.90, literes üvegekben kor. 4.80.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenyénél, emésztési és lélegzőszervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes forrásvíz. Kapható ásványvizerekedekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóci Salvatorforrás-villanlat. Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

IDEGGYÖNGE FÉRFIAK elgyöngült erejüknek visszatérését elősegítik az EVATON-TABLETTÁK által. Kérje az orvosi véleménygyűjteményét. Mintha K. 4.20, 1/2 kárton K. 10., egész kárton K. 18. utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. St. Markus-Apotheka, Wien, Hauptstrasse 130. Főlerak: Hunaly-gyógyszerár Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 56. sz. — Dr. Fleisch Emil gyógyszerár, Győr. — Kapható minden gyógyszerárban.

Lohr Mária (Kronfus) Gyár és Főüzlet: VIII., Gaross-n. 85. A főváros első és legrégibb csipkésítő, vogytiszító és kalmafestő gyári intézete. Főlak: II., Fő-utca 27. IV., Ekk-út 6. V., Kosztolányi-utca 14. V., Harmadik-ú 4. VI., Teréz-kört 30. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-kört 9.

Kötörök, sajtolók homok- és kavicsmosogépek, betonlomb- és falazótéglagyártó-gépek, tetőcserépgyártó-gépek, formák: lépcsőfokok, csövek, oszlopok stb. gyártására. — Asbestpalagyárak gépies berendezései L.C.M. ásványfestékek. Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstätt, Leipzég mellett. Kérjük gyárunkat meglatogatni. 288. sz. Árképek ingyen.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

Table with columns: Délelőtt, Délután, A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations like Balatonfüred, Sopron, and departure times.

Table with columns: Délelőtt, Délután, A vonatok indulása Budapest nyugati p.-u.-ról. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations like Vác, Rákospalota-Újpest, and departure times.

Table: A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers and destinations like Esztergom, Páris, and departure times.

Délelőtt Délután

Table: A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, origins like Berlin, Sopron, and arrival times.

Table: A vonatok érkezése Budapest nyugati p.-u.-ra. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, origins like Rákospalota-Újpest, Sopron, and arrival times.

Table: A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers and origins like Esztergom, Páris, and arrival times.



100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kanóca, bárhová vihető és semmi körülmények között fel nem robbanhat. ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül. Wiktorin és Társa Bpest, VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.

Női Felső Kereskedelmi Iskola POZSONYBAN. Erőteljes vizsgálat, Államközvetítés, Internátus. Ertesítőt kívánatra küld az Igazgatóság.

CALDERONI ÉS TÁRSA Budapest, V., Gizella-tér 1. (Haas palota). Új rendszerű szemüvegek és orrcsipelek, legújabb Zeiss Punctal és Busch isokrystal üvegekkel, melyek az egész látteret egyenletesen élesen rajzolt (anastigmatikus) képet adnak. Zeiss Katal-üvegek hályogoperáltaknak, Zeiss Distal (távesőves) pápaszem, magasfokú rövidlátóknak, Lupék és nagyítóüvegek gyengéltetőknak.

Alapítva 1865. évben. Heckenast Gusztáv zongoratermei Budapest, csakis Gizella-tér 2. szám. Telefon. lbach-zongorák egyedül képviselve. IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak: Backhaus, Dohnány, Pugno, Alice Ripper, Sauer, Stefanyai stb.

Modern művészi lakberendezések a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Patyi Testvérek bútoraúházában, Budapest, VIII. ker., Rákóczi-út 7. sz.



Es a kivonat, amely tökéletesen koncentrált oldata a fenyő aetherizalisszoms-szantás anyagának, nagyon alkalmas langyos, erősítő és fájdalomcsillapító kádfürdőköz és orvoslátalgyermek és felnétek részére már több mint 20 év óta ajánlhatik. Egy fürdőhöz 80 fill. 24 fürdő 15 korona. Főraktár: Julius Bittner gyógyszerésznél, cs. 6. kir. udv. szállító Reichenan, N.-ost. Kérjen kifejezetten Bittner készítményét Reichenanól (N.-Ost), mert sok utaztat van. Kapható: Török József gyógyszerárban Budapest.



Automatikus tömeg-fogó. Patkányoknak 4 - kor. egernek 2.40 kor. Egy ejelen át minden felügyelet nélkül 50 darabot is fog. Szintelen nem hagyják hátra és önmüköden állnak fel. Sváb-fogó, egyedűl a maga nemében, 1000 sváb-bogarat fog egy ejelen át, ára 2.40 kor. Mindenütt nagy siker. Széküldés utánvetelle Franz Mümmann, Wien, II., Atoingasse 3/45. Szintelen elismert levél. Ertékelen utánvetelle (óvakodjunk). A cs. és királyi életelési raktárakban használatban. - Telefon 23446.

Mit kiabál? hiszen mindenki tudja már, hogy a MÁGNÁS CIPŐKRÉM. Minősége kitünő puhit, tisztít, fényesít. Gyártja: HERCZEG és GEIGER csász. és kir. udvari szállító Budapest. KAPHATÓ MINDENÜTT.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Os. és kir. fensége József főh. udv. szál. Gyár és Iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Közömbi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízmozdítók emelőgépek stb. - Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

"SZÉCHENYI" FIUNEVELŐ ÉS TANÍTÉZET (INTERNÁTUS) BENTLAKÓ ÉS BEJÁRÓ TANULÓK SZÁMARA. - MAGÁN-TANULÓKNAK ELŐKÉSZÍTÉS. - BUDAPEST, V., SZEMÉLY-UTCA 7. I. EMELET - TELEFON 152-64.

Intézeti fehérneműket. (Leánykák és fiúk részére) előírás szerinti kivitelben, "rendelés szerinti" elkészítve szállít a Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 88. Külön széküldési osztály: szépossegi vászon, asztáinművek, ágylól és ágyneműek részére. Paplan- és matracgyártás.

TECHNIKUM MITTWEIDA. Igangató: A. HOLZ, tandr. (Rákóczi-út). Magasabb technikai tanítézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gyalogon felszerelt elektrotechnikus és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanuló-műhelyek. Legújabb és legteljesítőbb intézet. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

### ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.



Étkezés közben véve, megóv a **gyomorterheléstől**. Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható: **minden gyógyszertárban** valamint **Rozsnyay Mátyás** Arad, Szabadság-tér 8.

### Tátra-Gánóczi gyógyfürdő

Szívbajok. Rheumatizmus. Kőszvény. Vesebajok. Néi bajok. Neurasztéria. Gyomorbántalmak Angolkór esetében.

**természetes szénsavdús forrásával kitünő gyógyhatású.**

Méltányos árak. Penzió. Olcsó, száraz szobák. Kitünő női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távirás, telefon, állandó esendőrőrs. Vasúti állomás. Gyorsvonatok feltételek megállóhelye június 15-iktől.

**Állandó fürdőorvos Budapestről.**

Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díjtalanul szívesen küld.

Fürdőgondnokság, Gánóczi-fürdő.

### BADEN WIEN MELLETT.

Előkelő családi otthon, legszebb fekvés, a róhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Kert. — Villamos, vasúti megállóhely. — Helyközi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: **Melly Mayer von Maybach**. Prospektust küldi Blockner J. hirdetője, 1912-ben megnyitotta Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

### PENSION MELANIE

1912-ben megnyitotta

## ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐ.

Nagy mennyiségű rádiumot tartalmazó víz. Természetes szénsavas (neuheimi) fürdőik. Kiválóan jó eredménnyel használható a **gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbetegségeknél, kőszvény és onánizmál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fellépő betegségeknek.** A nagyhirű előpataki gyógyvízek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötte a megfelelő és itt feltalálható kisegítő gyógyszerekkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyászati kezelek, masszázs, svédorna, diétikus étrend) **rendkívül kedvező eredményt mutat fel.** Fürdő-idej: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Fürdő és Szepesség-vörö, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóévi (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zeneidőnek fele fizetendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. **Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús, égvényes vasas vizet közűt első helyen foglal el, mint gyógyeszköz, háznál is használható és ádító, kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedvezőleg érve. Itthon és a külföldön is csak egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székiúti hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. Prospektust kívántra ingyen küld az igazgatóság.**



36. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 7.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeleg-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A Világkronika-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetéseken a postafalag meg határozott vitéldij is eszolandó.



### Hall-fürdő. Felső-Ausztria.

Elsőrangú jodbrómfürdő. Felső-Ausztria legújabb és leggyógyhatásosabb jódforrása. Héty: május 1-től október-ig. Felvilágosítást és prospektust küld Direktion der Landeskuranstalten Bad-Hall. Dr. Gerstel sanatóriuma egész éven át nyitva.

### SZOBRÁNCZI GYÓGYFÜRDŐ Ungvármegyében.

Glaubersós, hideg, kénes, sós viz. Gyomor és májbetegségek magyar Karlsbadja. Fürdő-idej: május 15-től szeptember 15-ig. Elő-idej: május 15-től június 1-ig. Utó-idej: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30% árengedménytel a lakásoknál. Ez a maga nemében pártatlan gyógyvíz, mint ivógyógyászati biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál, makacs székrekedéseknél, oldólag hat, májbetegségeknél, epehólyag és epekövek oldólag hat. Vértódlósoknál, szédülések, hidegek, gútsütési rohamoknál vérelvonólag, felszívólag hat, eszós és kőszvényes bántalmaknál e kör okozta erjedési termékekre, elrakódásokra az ízületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kőbeteg, szív- és húgyúti beteg ellen, ezkerbetegségeknek, vesebajoknál ugy a ezker-, mint a fehérvérjártást gyorsan és kedvezően befolyásolja. Mint fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, izületi és eszt-bántalmait, eszt szűt kedvezően osztatja. Törvénykóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izadmányok, hasártya izadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs idült bántalmak ellen. — **Vasúti állomás: az Alföld és Pest felől jövőknek Ungvár, a felvidék és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető.** A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasúton szállítási kedvezményben részesül. Megrendelések és utakozások: «Szobránczi gyógyfürdő igazgatóságának Szobránczi gyógyfürdő» címzve. Posta- és távirás-állomás helyben. A fürdő igazgató-orsza: Dr. Kassay Gábor Lajos. A fürdő igazgatósága.

### CSIZFÜRDŐ

A kontinens legerősebb jód-bróm forrása nagy rádióaktivitással. Meglepető gyógyeredmények. Fürdő-megnyitás május hó 1-én. Melegfürdők, hidegvizgyógyomód, izzasztókúrák, szénsavas-fürdők és az összes hidropathiai gyógyomódok. Modern utjások. Kényelmes, olcsó lakások, sanatórium, szórakozások. Államhivatalnokok és katonatiszteknek elt. utóévi 50% engedmény. Csizvíz háznál. Kétféle ivókúrához rendelhető a forrásnál és Edeakuty L. lerakójában, Budapesten. Prospektust szívesen küld a fürdő-igazgatóság. Posta, távirás, telefon, vasúti-állomás helyben. — Fürdőorvosok: dr. Kallós Jenő, dr. Pasár László

### MARGIT gyógyforrás — (Beregmegye).

a gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Meg rendelhető: EDESKUTY L.-nál Budapesten és a forrás kezelőegységénél Munkácsen.

## TOBELRAD

**GYÓGYFÜRDŐ-SZANATÓRIUM Graz mellett** Radionos gyógyforrások, jód- és fűrdőkúrák. — Diéta gyógykezelések, hideg- és szódavíz-kúrák. — Nap- és légfürdők. — Lehman kúrák és az összes természetes gyógyomódok. — Gyomor- és bélbetegségek, rheumások, kőszvényesek, légszűrturások, légbetegségek, érzékszervi betegségek. — Egynél gyógykezelés. dr. KURT LINNERT kiváló szakorvos vezetésével. — Mérsékelt árak, külön felkutatások nélkül. — Magyar orvos, magyar levelezés és prospektus. Sürgöny- és levélczím: Tobelrad bei Graz. Megnyitott ápr. 15-én. Elő-idejben külön kedvezmény.

### Tátra-Virág völgy

a Tátra lábánál, szélitől és portól védett klimatikus gyógy- és nyaralóhely, vizgyógyintézzel. Poprád város közelében. Innen a Dobsonai Jégbarlang legközelebbi útján érhető el. Omnibus közlekedés minden vonat-hoz. Javalva: Basedow-, neurasthenia, vérzegényesség, sápkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknek. Fürdőorvos Dr. Payer Ervin sebész-műtő Budapestről. **Allami hivatalnokok az elő- és utóévi 50% engedményt élveznek.** Ékezés naponta a penzióban: reggel 2, délben 1 és este 2 fogás 5 korona. Kívántra prospektust küld **Tátra-Virág völgy gondnoksága.**

### VARASD-TÖPLITZ

**kénes gyógyforrás (Horvát-ország).** Vasut, posta-, telefon- és távirás-állomás. Új gyógyszállóda villanyvilágítással, kényes radió-actív tartalmú kénes hőforrás + 58 C°. — Ajánlva: kőszvény, csusz és ischias stb.-nél. Ivókúrák makacs torok-, gége-, mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál. — Elektromos masszázs. — Iszap-szénsavas és napfürdők. — Egész éven át nyitva. — Modern kényelem. — Új szállodák. — Mesés környék. — Katonazene. — Prospektus ingyen és bérmentve. **FÜRDŐORVOS: DR. LOCHERT J.**

## BADEN

Wien mellett. Nagyfokú radioaktivitás. J. hirdetőiroda utja 1a. Budapest, -ben 31,567 fürdővendég, IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám.

## PARÁD GYÓGYFÜRDŐ

Évad május 15-től szept. végéig.

**Károlyi Mihály gróf tulajdona, Hevesmegyében, vastimsós fürdőkkel és hidegvizgyógyintézzel, égvényes kénes ásványvíz, természetes szén- és vas-tartalmú vizet. Kiváló jó hatású ideg-, vér-, gyomor- és méhbajoknál, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, anyhe hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kitünő élelmiszer mérsékelt árak mellett. A fővad június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva. Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen felvilágosítással készségesen szolgál a **fürdőigazgatóság.** Elő- és utóévi 50%-kal olcsóbbak az állandó vendégeknek.**



A RÉGI EGYETEMI ÉPÜLET ÉS TEMPLOM NAGYSZOMBATBAN. — Jely Gyula félvétele.